

Metodické usmernenie
Útvaru dohľadu nad finančným trhom Národnej banky Slovenska
z 24. októbra 2013 č. 5/2013

k ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a ochrane pred financovaním terorizmu v rámci činnosti obchodníka s cennými papiermi, pobočky zahraničného obchodníka s cennými papiermi, správcovskej spoločnosti, dôchodkovej správcovskej spoločnosti a doplnkovej dôchodkovej spoločnosti

Národná banka Slovenska, útvar dohľadu nad finančným trhom (ďalej len „NBS“), na základe ustanovenia § 1 ods. 3 písm. a) bodu 3 zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom v znení neskorších predpisov, v spolupráci s Ministerstvom vnútra SR, Finančnou spravodajskou jednotkou, v záujme zabezpečenia jednotného postupu pri plnení povinností vyplývajúcich v oblasti ochrany pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a ochrany pred financovaním terorizmu vydáva toto metodické usmernenie:

Č A S Ť I

Článok 1

Predmet úpravy a účel

(1) Toto metodické usmernenie má poskytnúť spoločnostiam vykonávajúcim investičné služby a investičné činnosti, starobné dôchodkové sporenie, doplnkové dôchodkové sporenie a kolektívne investovanie vysvetlenie k plneniu povinností, vyplývajúcich z právnych predpisov zameraných na prevenciu legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu vo finančnom systéme. Právna úprava tejto oblasti je zložitá, nakoľko je založená nielen na slovenských právne záväzných predpisoch, ale aj na medzinárodných štandardoch, na znalostiach, praktických skúsenostiach nadobudnutých pri výkone dohľadu, zo strany NBS a kontroly zo strany Finančnej spravodajskej jednotky.

(2) Toto metodické usmernenie zároveň svojim obsahom upresňuje ako bude NBS pri výkone dohľadu uplatňovať a interpretovať základné povinnosti a úlohy vplývajúce v tejto oblasti, kritéria podľa ktorých bude posudzovať napĺňanie zákonných ustanovení ako aj dodržiavanie pravidiel zabezpečujúcich ochranu spoločnosti pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a financovaním terorizmu.

(3) Pri príprave tohto metodického usmernenia sa vychádzalo zo skutočnosti, že pravidlá stanovené právnymi predpismi predstavujú iba minimálne požiadavky a nemôžu, a ani nechcú svojim obsahom dávať návod na riešenie všetkých prípadov, ktoré prax prinesie. Dávajú však možnosť využitia ďalších zdrojov informácií, nastavenia si vlastných pravidiel, v prípade potreby aj prísnejších, než je požadované slovenskými právnymi predpismi. V súlade s účelom sledovaným uvedenými zákonmi a týmto metodickým usmernením je možné využívať aj dokonalejšie postupy, najmä také, ktoré sú už zaužívané a overené v praxi.

(4) Účelom tohto metodického usmernenia je vymedziť, spresniť či vysvetliť obsah pojmov spojených s plnením povinností uložených v oblasti ochrany pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu a tým napomôcť k vytvoreniu si vlastného programu boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu.

Článok 2 **Definície pojmov**

Na účely tohto metodického usmernenia sa používajú nasledujúce definície pojmov a skratky. Definície ďalších pojmov a skratiek môžu byť uvedené priamo v texte, ak je to v danom prípade účelnejšie.

Obchodník s cennými papiermi	právnická osoba so sídlom na území Slovenskej republiky založená ako akciová spoločnosť, ktorá vykonáva v Slovenskej republike svoje činnosti podľa § 54 ods. 1 ZoCPIS
Pobočka zahraničného obchodníka s cennými papiermi	pobočka zahraničného obchodníka s cennými papiermi, ktorý vykonáva v Slovenskej republike svoje činnosti podľa § 54 ods.5 ZoCPIS
DSS	dôchodková správcovská spoločnosť, ktorej vznik a činnosť upravuje zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení
DDS	doplňková dôchodková spoločnosť, ktorej vznik a činnosť upravuje zákon č. 650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení
SS	správcovská a zahraničná správcovská spoločnosť, ktorých vznik a činnosť upravuje zákon č. 203/2011 Z. z. o kolektívnom investovaní
Finančná inštitúcia alebo spoločnosť	Všetky vyššie uvedené finančné inštitúcie spoločne - obchodník s cennými papiermi, pobočka zahraničného obchodníka s cennými papiermi, DSS, DDS, SS a zahraničná SS
ZoCPIS	zákon č. 566//2001 Z. z., o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov
ZoSDS	zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
ZoDDS	zákon č. 650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
ZoKI	zákon č. 203/2011 Z. z. o kolektívnom investovaní v znení neskorších predpisov
Zákon	zákon č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov
ZoVMS	zákon č. 126/2011 Z. z. o vykonávaní medzinárodných sankcií, v znení neskorších predpisov
AML alebo oblasť AML	oblasť upravená zákonom a ZoVMS

FSJ	finančná spravodajská jednotka Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru SR
NOO	neobvyklá obchodná operácia
zamestnanec	zamestnanec finančnej inštitúcie plniaci úlohy podľa zákona
Legalizácia	legalizácia príjmov z trestnej činnosti
UO	určená osoba podľa § 20 ods. 2 písm. h) zákona
KYC	zásada „poznaj svojho klienta“ („Know Your Customer“)
FATF	Financial Action Task Force (Finančná akčná pracovná skupina, ktorá je vedúcou inštitúciou pri určovaní medzinárodných štandardov v boji proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a proti financovaniu terorizmu v globálnom meradle)

Článok 3

Špinavé peniaze a legalizácia

(1) Pojmom „špinavé peniaze“ sa označujú peniaze pochádzajúce z trestnej činnosti, resp. akékoľvek aktíva získané trestnou činnosťou (zisky, výnosy, príjmy z trestnej činnosti, aktíva nefinančného charakteru ocenené v peniazoch ako napr. duševné vlastníctvo a pod.). Proces premeny týchto nelegálnych finančných i nefinančných zdrojov na legálne zdroje (vytvorením dojmu zákonného nadobudnutia majetku) sa nazýva „pranie špinavých peňazí“.

(2) Legalizácia je činnosť smerujúca k zastretiu nezákonného pôvodu finančných prostriedkov a vytvorenie zdania ich legálneho nadobudnutia s cieľom vzbudiť dojem, že ide o peniaze nadobudnuté v súlade s právnymi normami a s cieľom uľahčiť ich následné opätovné investovanie do legálneho hospodárstva, spočíva najmä:

1. v premene alebo prevode príjmov alebo iného majetku s vedomím, že tento majetok pochádza z trestnej činnosti, za účelom zatajenia alebo zastretia nezákonného pôvodu majetku alebo za účelom napomáhania osobe, ktorá sa zúčastnila alebo zúčastňuje na páchaní takejto činnosti preto aby unikla pred právnymi dôsledkami svojho konania,
2. v utajovaní alebo zastieraní skutočnej povahy, zdrojov, umiestnenia, nakladania a pohybu majetku alebo zmeny práv vzťahujúcich sa k predmetnému majetku s vedomím, že tento majetok pochádza z trestnej činnosti,
3. v nadobudnutí, držaní alebo nakladaní s príjmami alebo majetkom uvedeným vyššie s vedomím alebo s cieľom zatajiť alebo zmariť možnosť zistenia jeho skutočného pôvodu alebo jeho pôvodného vlastníka
4. v združovaní sa osôb za účelom páchania činnosti uvedenej vyššie

(3) Všetky finančné inštitúcie, ktorých činnosť je upravená týmto metodickým usmernením sú v priebehu svojej činnosti vystavené riziku, že klienti zneužijú ich služby v procese legalizácie príjmov z trestnej činnosti alebo na financovanie terorizmu. V prípade takéhoto zneužitia hrozia okrem iného finančné straty a ohrozenie dobrého mena finančnej inštitúcie. Hlavnými prekážkami pri snahách o zneužitie týchto finančných inštitúcií na legalizáciu príjmov z trestnej činnosti alebo financovanie terorizmu je predovšetkým bezúhonnosť a poctivosť manažmentu a jeho odhodlanie aktívne presadzovať koncepciu finančnej inštitúcie v oblasti prevencie a odhaľovania legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu a dôsledné dodržiavanie právnych predpisov relevantných pre tieto oblasti.

Č A S Ť II

Ochrana pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a pred financovaním terorizmu v rámci činnosti finančnej inštitúcie

Článok 4

Koncepcia ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu

(1) Finančná inštitúcia je povinná mať vlastnú koncepciu v oblasti prevencie a odhaľovania legalizácie a financovania terorizmu (ďalej aj „koncepcia ochrany“). Koncepcia ochrany musí byť stanovená tak, aby bol zabezpečený efektívny výkon činností zameraných na prevenciu a odhaľovanie legalizácie a financovania terorizmu u finančnej inštitúcie.

(2) Pri stanovovaní a uplatňovaní koncepcie ochrany finančnej inštitúcie v oblasti prevencie a odhaľovania legalizácie a financovania terorizmu sú vhodnou pomôckou a cenným zdrojom informácií aj domáce a medzinárodné štandardy, názory a usmernenia slovenských a zahraničných regulátorov, analýzy významných domácich a zahraničných inštitúcií alebo poradenských spoločností, a v neposlednom rade aj skúsenosti a prístup ostatných spoločností. Pri tvorbe koncepcie ochrany obchodník s cennými papiermi zohľadňuje svoje obchodné zámery, existujúcu klientelu, rozsah poskytovaných služieb, spôsob poskytovania služieb vo väzbe na jednotlivé finančné nástroje a s tým súvisiacu potenciálnu hrozbu ich zneužitia na účely legalizácie a financovania terorizmu.

(3) Koncepcia ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu je súčasťou systému riadenia rizík, predovšetkým operačného rizika.

(4) Za celkovú ochranu finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu zodpovedá štatutárny orgán finančnej inštitúcie.

(5) Za praktickú realizáciu činností v oblasti ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu, predovšetkým výkon bežných každodenných činností zabezpečujúcich napĺňanie koncepcie ochrany finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu zodpovedá určená osoba.

(6) Za celkovú ochranu pobočky zahraničného obchodníka s cennými papiermi zodpovedá vedúci pobočky zahraničného obchodníka s cennými papiermi alebo iná zodpovedná osoba (ďalej len „zodpovedná osoba pobočky“). Koncepciu ochrany pobočky zahraničného obchodníka s cennými papiermi prijíma a za jej realizáciu zodpovedá zodpovedná osoba pobočky.

(7) Dôležitou súčasťou koncepcie ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu je predovšetkým program vlastnej činnosti podľa § 20 zákona (ďalej len „program“), organizačná štruktúra zabezpečujúca efektívny a nezávislý výkon činností v oblasti AML, stanovy vymedzujúce kompetencie a zodpovednosť za predmetnú oblasť ako aj informácie určené klientom a širšej verejnosti obsahujúce postoj a zámery finančnej inštitúcie vo vzťahu k AML oblasti, ako aj upozornenie na povinnosť prevencie a kontroly, ktoré môžu mať priamy vplyv na klientov.

Článok 5
**Zamestnanci zodpovední za realizáciu úloh ochrany pred legalizáciou
a financovaním terorizmu**

(1) Za celkovú ochranu finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu a realizáciu koncepcie prevencie zodpovedá štatutárny orgán finančnej inštitúcie.

(2) Za celkovú ochranu pobočky zahraničného obchodníka s cennými papiermi pred legalizáciou a financovaním terorizmu a realizáciu koncepcie ochrany zodpovedá zodpovedná osoba pobočky.

(3) Za praktickú realizáciu činností v oblasti AML, predovšetkým výkon bežných každodenných činností zabezpečujúcich napĺňanie koncepcie ochrany, ohlasovanie neobvyklých obchodných operácií a priebežný styk s finančnou spravodajskou jednotkou vo finančnej inštitúcii zodpovedá UO.

(4) Výkon činnosti UO nie je vhodné zabezpečovať prostredníctvom outsourcingu/zverenia činnosti.

(5) Finančná inštitúcia zabezpečí plnohodnotnú zastupiteľnosť UO určením zástupcu UO pri zohľadnení svojej personálnej vybavenosti, veľkosti a rozsahu poskytovaných služieb.

(6) Finančná inštitúcia pri obsadzovaní funkcie UO a jej zástupcu vyžaduje od kandidátov preukázanie občianskej bezúhonnosti, primeraného vzdelania a zodpovedajúcu odbornú prax v závislosti od poskytovaných služieb a vykonávaných činností.

(7) UO finančnej inštitúcie a jej zástupcu vymenúva a odvoláva štatutárny orgán, po predchádzajúcom prerokovaní s dozornou radou, resp. jej predsedom. UO finančnej inštitúcie podlieha zodpovednej osobe.

(8) UO pobočky zahraničného obchodníka s cennými papiermi vymenúva a odvoláva zodpovedná osoba alebo vedúci pobočky zahraničného obchodníka s cennými papiermi. UO pobočky zahraničného obchodníka s cennými papiermi podlieha zodpovednej osobe pobočky alebo vedúcemu pobočky zahraničného obchodníka s cennými papiermi.

(9) UO zodpovedá najmä za:

- a) priebežnú prípravu a aktualizáciu programu a prípadných ďalších potrebných predpisov a postupov pre oblasť AML,
- b) plnenie riadiacich a kontrolných úloh v oblasti, ktorú vykonáva a za ktorú zodpovedá,
- c) komunikáciu, spoluprácu a priebežné udržiavanie kontaktov s finančnou spravodajskou jednotkou; vrátane včasného ohlasovania NOO,
- d) organizáciu a stanovenie pravidiel pre vzdelávanie príslušných zamestnancov vrátane novoprijatých zamestnancov,
- e) analytickú a poradenskú činnosť vo vzťahu k posudzovaniu a oznamovaniu NOO príslušnými zamestnancami v súvislosti s realizáciou obchodov a finančných operácií klientov.

(10) UO a jeho zástupca sú povinní vykonávať svoje funkcie s riadnou starostlivosťou.

(11) UO vypracúva a predkladá správu o svojej činnosti štatutárnemu orgánu najmenej jedenkrát ročne. UO pobočky zahraničného obchodníka s cennými papiermi vypracúva a predkladá správu o svojej činnosti zodpovednej osobe pobočky a vedúcemu pobočky zahraničného obchodníka s cennými papiermi najmenej jedenkrát ročne.

(12) Správa o činnosti UO obsahuje najmä:

- a) štatistiku a stručnú charakteristiku NOO nahlásených zamestnancami,
- b) štatistiku a stručnú charakteristiku NOO nahlásených zamestnancami, ktoré neboli postúpené FSJ s odôvodnením nepostúpenia,
- c) štatistiku a stručnú charakteristiku NOO postúpených FSJ,
- d) prehľad zistených nedostatkov a návrh opatrení a termínov na ich odstránenie,
- e) informácie z uskutočnených kontrol,
- f) informáciu alebo prehľad o uskutočnených školeniach príslušných zamestnancov.

(13) Zabezpečenie dostatočne nezávislého postavenia UO a jej zástupcu v štruktúre vedúcich zamestnancov a organizačných útvarov je dôležitým prvkom koncepcie ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu. Začlenenie UO v organizačnej štruktúre finančnej inštitúcie obsahuje nasledujúce prvky zaručujúce vhodne vymedzené postavenie UO a jej zástupcu:

- a) upravenie právomocí a povinností UO a jej zástupcu v ich pracovných náplniach s dôrazom na prvotnú oblasť pôsobenia, ktorou je zabezpečovanie prevencie a odhaľovania legalizácie a financovania terorizmu (ďalšie činnosti nesmú brániť v presadzovaní účinných opatrení v prvotnej oblasti),
- b) oddelenie od útvarov zabezpečujúcich pre klientov výkon obchodov, resp. finančných operácií klientov,
- c) neobmedzený prístup UO a jej zástupcu ku všetkým dokumentom, databázam a informáciám finančnej inštitúcie,
- d) samostatné a nezávislé rozhodovanie UO a jej zástupcu pri posudzovaní neobvyklosti obchodných operácií klientov, oznámených príslušnými zamestnancami v rámci interného systému oznamovania,
- e) samostatné a nezávislé rozhodovanie o zaslaní hlásenia o NOO FSJ,
- f) kontrolná funkcia UO a jej zástupcu vo vzťahu k útvarom a príslušným zamestnancom zabezpečujúcim výkon obchodov, resp. finančných operácií klientov,
- g) oddelenie UO (jej zástupcu príp. útvaru prevencie) od útvaru vnútornej kontroly a vnútorného auditu v organizačnej štruktúre (avšak pri zachovaní následného výkonu kontroly ich činnosti realizovanej útvarom vnútornej kontroly príp. auditu), čo znamená že funkcia UO a jej zástupcu nesmie splývať s funkciou vnútorného kontrolóra finančnej inštitúcie, ale nie je vylúčené kumulovanie právomocí vo funkcii compliance, prípadne iných funkcií,
- h) spolupráca so zamestnancami vykonávajúcimi funkciu dodržiavania a vnútorného auditu pri nových druhoch obchodov; ako aj právomoci zúčastniť sa na procese pripomienkovania, resp. hodnotenia pripravovaných nových druhov obchodov (produktov) finančnej inštitúcie z pohľadu rizika spojeného s legalizáciou a financovaním terorizmu a vyjadriť nesúhlasné stanovisko so zavádzaným novým druhom obchodu v prípade, že predstavuje neúmerné vystavenie sa tomuto riziku,
- i) v prípade mimoriadne závažných okolností alebo situácií, okamžitá informácia členovi štatutárneho orgánu, resp. zodpovednej osobe pričom vhodné vymedzenie postavenia UO a jej zástupcu uvedené v písm. g) a h) sa zabezpečí primerane k veľkosti finančnej

inštitúcie, povahe, rozsahu a zložitosti poskytovaných služieb a vykonávaných činností a k reálne zriadeným príslušným funkciám.

Článok 6

Program vlastnej činnosti zameranej proti legalizácii a financovaniu terorizmu

(1) Finančná inštitúcia vypracuje program vlastnej činnosti zameranej proti legalizácii a financovaniu terorizmu (ďalej len „program“) ako vnútorný predpis, ktorý schvaľuje štatutárny orgán. Program vychádza zo všeobecne záväzných právnych predpisov, najmä zo zákona, ZOCPIS, ostatných príslušných zákonov, metodických usmernení FSJ zverejňovaných a pravidelne aktualizovaných na webovom sídle FSJ (<http://www.minv.sk/?aplikacia>) ako aj z medzinárodných štandardov – 40 odporúčaní FATF.

(2) Program zároveň zohľadňuje koncepciu ochrany finančnej inštitúcie a predstavuje premietnutie koncepcie ochrany do praktických zásad, úloh, postupov, povinností a zodpovedností v oblasti AML a prevencie pred financovaním terorizmu. Obsahuje aj konkrétne oprávnenia, povinnosti, zodpovednosti a úlohy UO a príslušných zamestnancov finančnej inštitúcie pri výkone činností, druhov obchodov a finančných operácií klientov z hľadiska zákonných požiadaviek (najmä § 20 ods. 2 zákona), ktoré vyžaduje ochrana pred legalizáciou a financovaním terorizmu, kontrolné oprávnenia týchto subjektov a kontrolné oprávnenia zamestnancov vykonávajúcimi funkciu dodržiavania a vnútorného auditu. Program obsahuje nielen informácie o zákonných ustanoveniach, zodpovednostiach zamestnancov, ale najmä všetky operatívne postupy a povinnosti zamestnancov v podmienkach finančnej inštitúcie pri výkone relevantných druhov obchodov a finančných operácií klientov; ako aj najčastejšie formy NOO v podmienkach danej finančnej inštitúcie. Program súčasne definuje informačné toky, informačné systémy, kontrolné procesy a mechanizmy v uvedenej oblasti.

(3) Finančná inštitúcia zohľadňuje pri tvorbe svojho programu vlastné špecifiká, najmä svoju veľkosť a podiel na trhu, organizačné usporiadanie, druh a rozsah povolených a vykonávaných činností a služieb, druhy obchodov vo vzťahu k jednotlivým finančným nástrojom a ich rozsah a špecifiká, druh a množstvo klientov a špecifiká a rozsah operácií týchto klientov.

(4) Program okrem všeobecných náležitostí podľa § 20 zákona obsahuje najmä:

- a) presné vymedzenie zodpovednosti a k tomu príslušných kompetencií vyplývajúcich z komplexnej ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu na jednotlivých stupňoch riadenia spoločnosti od predstavenstva finančnej inštitúcie, resp. zodpovednej osoby pobočky zahraničného obchodníka s cennými papiermi po útvary prvého kontaktu s klientom vrátane útvaru prevencie s vymedzením určenej osoby podľa §20 ods. 2 písm. h) zákona;
- b) stanovenie UO podľa § 20 ods. 2 písm. h) zákona,
- c) stanovenie osoby (v prípade potreby osôb), zodpovedných za posudzovanie, či pripravovaný alebo vykonávaný obchod je neobvyklý, času v akom sa bude posudzovanie vykonané (podľa možnosti vždy pred vykonaním obchodu alebo v procese jeho prípravy), spôsobu vykonania posudzovania t. j. uviesť, čo je potrebné vykonať v rámci posudzovania, aké pomôcky sa majú použiť (napr. prehľad foriem NOO, verejne dostupné informácie o dlžníkoch a neplatičoch, interné zoznamy klientov a pod.), ako a kde sa má zaznamenať výsledok posudzovania,

- d) presné vymedzenie postupu prijímania oznámení o zistených NOO z organizačných útvarov, vyhodnocovanie týchto oznámení a ohlasovanie NOO FSJ a zabezpečovanie priebežného pracovného styku s FSJ, prípadne orgánmi činnými v trestnom konaní,
- e) stanovenie základných úloh príslušných zamestnancov na všetkých riadiacich úrovniach, zisťovanie NOO a oznamovanie interných oznámení o NOO UO (prípadne aj vzorový formulár interných oznámení o NOO) a spôsob zabezpečenia ochrany príslušných zamestnancov v súvislosti s nimi zistenými NOO, oznámenými UO,
- f) stanovenie povinnosti identifikovať klientov pri výkone obchodov a jednotlivých finančných operáciách a povinnosti overovania (verifikácie) tejto identifikácie,
- g) stanovenie povinnosti zaznamenania uskutočnenej identifikácie a overenia identifikácie klientov, ako aj všetkých finančných operácií vykonávaných pre klientov,
- h) stanovenie povinnosti uchovávanía záznamov o identifikácii a overení identifikácie klientov a o finančných operáciách uskutočnených klientmi v zákonom určenej lehote,
- i) prehľad známych už detekovaných foriem NOO podľa činností a druhov vykonávaných obchodov,
- j) hodnotenie a riadenie rizík súvisiacich s prevenciou legalizácie a financovania terorizmu, vrátane postupov pri posudzovaní klientov na základe rizikovo orientovaného prístupu a rizikových analýz, so zohľadnením výsledkov prvotnej a priebežnej identifikácie klientov a jej overenia podľa druhov obchodov a typov operácií a účtov,
- k) určenie spôsobu a rozsahu vykonávania starostlivosti vo vzťahu ku klientovi na základe výsledkov hodnotenia rizík, podľa § 10 ods. 4 zákona,
- l) podrobnejšie znaky neobvyklosti, podľa ktorých možno rozpoznať NOO klienta,
- m) spôsob a rozsah realizácie tzv. spätnej väzby v rámci finančnej inštitúcie o interných oznámeniach NOO,
- n) postup kompetentných zamestnancov a UO pri zdržaní neobvyklej obchodnej operácie podľa § 16 zákona,
- o) obsah a harmonogram odbornej prípravy zamestnancov, prípravu zamestnancov na zabezpečenie úloh ochrany finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu pri výkone konkrétnych bankových činností, druhov obchodov a operácií klientov,
- p) povinnosť zachovávať mlčanlivosť o internom oznámení NOO a jeho ohlásení FSJ a o vykonaných opatreniach FSJ (§ 18 zákona), a to predovšetkým vo vzťahu ku klientovi, ktorého sa to týka, ako aj ku osobám, ktoré majú ku klientovi určitý vzťah (napr. iné osoby oprávnené disponovať s účtom klienta, alebo ak ide o viacerých vlastníkov finančných prostriedkov na jednom účte alebo vlastníkov právnickej osoby alebo iných konečných užívateľov výhod spojených s operáciou), ako aj k tretím osobám, okrem výnimiek určených zákonom,
- q) opatrenia a kontrolné mechanizmy, ktorými sa zamedzí zneužitiu postavenia alebo funkcie príslušných zamestnancov na vedomé zapojenie sa do legalizácie alebo financovania terorizmu pri výkone ich funkcie,
- r) spôsob a lehoty uchovávanía údajov a dokumentácie,
- s) vnútorný kontrolný systém zameraný na ochranu pred legalizáciou a financovaním terorizmu pozostávajúci z kontrolných mechanizmov, procesných kontrol vedúcich zamestnancov vrátane kontrol UO a interných auditov,
- t) definovanie informačných tokov a charakterizovanie informačných systémov zameraných na zber, spracovanie a nahlasovanie informácií pre ochranu finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu vrátane pravidelných správ predkladaných predstavenstvu a dozornej rade finančnej inštitúcie a zodpovednej osobe pobočky, resp. vedúcemu zahraničnej pobočky.

(5) Problematika ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu si vyžaduje, aby bol program vypracovaný ako ucelený vnútorný predpis prístupný všetkým zamestnancom finančnej inštitúcie aspoň prostredníctvom internej počítačovej siete.

(6) Program je nevyhnutné aktualizovať nielen pri zmene relevantných všeobecne záväzných právnych predpisov, ale aj pri zmenách týkajúcich sa vlastného výkonu činnosti a druhov obchodov, ako aj pri zmenách organizačného usporiadania finančnej inštitúcie.

Článok 7

Informovanosť a vzdelávanie zamestnancov

(1) Osoby zodpovedné za oblasť AML vo finančných inštitúciách si musia byť vedomé, že aj samotné napomáhanie, vedomá či nevedomá účasť klientov finančnej inštitúcie na legalizácii alebo na financovaní terorizmu predstavuje isté operačné riziko. Tým, že finančná inštitúcia uskutoční operácie s výnosmi alebo prostriedkami pochádzajúcimi z akejkoľvek trestnej činnosti, môže dôjsť k poškodeniu alebo strate jej dobrého mena (reputačné riziko), a tým môže v konečnom dôsledku finančná inštitúcia utrpieť aj nemalé finančné straty.

(2) Pre úspešnosť uplatňovania nepretržitého procesu ochrany pred legalizáciou a pred financovaním terorizmu je rozhodujúca efektívnosť prípravy zamestnancov a ich náležité oboznámenie sa s povinnosťami a oprávneniami v oblasti AML. Štatutárny orgán finančnej inštitúcie spolu s UO musia zabezpečiť informovanosť zamestnancov o zodpovednosti finančnej inštitúcie, ako aj o osobnej zodpovednosti zamestnancov a ich ochrane pri zistení NOO v tejto oblasti.

(3) Finančná inštitúcia vhodným spôsobom zverejnení informáciu pre zamestnancov o tom, kto vykonáva funkciu UO a kto zastupuje UO.

(4) Finančná inštitúcia si v svojom programe stanoví optimálny režim a spôsob informovania jej zamestnancov o systéme ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu, postupoch, povinnostiach a oprávneniach pri ochrane pred legalizáciou a financovaním terorizmu, spôsob sprístupnenia programu, ako aj ďalších relevantných predpisov a spôsob organizácie pravidelnej odbornej prípravy a vzdelávacích akcií pre zamestnancov; či už školení alebo iných edukatívnych aktivít napríklad e-learning.

(5) Finančná inštitúcia pri informovaní a vzdelávaní zamestnancov zohľadňuje svoje podmienky, najmä veľkosť a organizačné usporiadanie, činnosti a druhy obchodov a finančné operácie vykonávané pre klientov, aby sa všetky potrebné informácie dostali ku všetkým zamestnancom, pre ktorých sú určené. Model realizácie odbornej prípravy zamestnancov má byť efektívny, flexibilný a plniť očakávaný cieľ; preto je nevyhnutná jeho aktualizácia vzhľadom na meniace sa podmienky.

(6) Efektívnosť ochrany finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu závisí v značnej miere od úrovne znalostí riadiacich orgánov a zamestnancov finančnej inštitúcie o predmetnej problematike, ktorá spočíva v osvojení si základných právnych predpisov, programu a ďalších súvisiacich vnútorných predpisov finančnej inštitúcie. Rôznorodosť vykonávaných investičných služieb a činností, vedľajších služieb a druhov obchodov a najmä rôznorodosť štruktúry klientov vytvárajú rôzny stupeň rizika

a odlišné techniky legalizácie alebo financovania terorizmu. Príslušní zamestnanci (zamestnanci prvého kontaktu s klientom) musia mať všetky potrebné informácie o vykonávaných investičných službách a činnosti, vedľajších službách a druhoch obchodov, ktoré budú realizovať pre klientov a musia si čo najskôr osvojiť kritériá (znaky neobvyklosti) na posudzovanie, resp. zisťovanie NOO. Títo zamestnanci musia dokázať posúdiť konanie klientov finančnej inštitúcie ako aj obsah klientmi vykonávaných finančných operácií z hľadiska stupňa ich rizikovosti, neobvyklosti alebo podozrivosti. Vzdelávanie zamestnancov má významne prispieť k tomu, aby získali predpoklady pre zvládnutie postupov na uplatňovanie zásady „poznaj svojho klienta“ („Know Your Customer“ - „KYC“) a rozpoznávanie stupňa rizikovosti konania klientov finančnej inštitúcie, a to aj so zreteľom na zaradenie klientov do jednej z troch skupín pre výkon povinnej starostlivosti (základnej, zjednodušenej a zvýšenej starostlivosti).

Príslušní zamestnanci sú dôležitým článkom pre zamedzenie zneužitiu finančnej inštitúcie na legalizáciu alebo financovanie terorizmu. Rovnako však môžu byť aj jeho najslabším prvkom, ak neplnia určené povinnosti, alebo ak sa vedome, či nevedome zúčastnia na realizácii NOO klienta.

(7) V rámci vzdelávania finančná inštitúcia zabezpečí, aby boli zamestnanci oboznámení s dôsledkami zanedbania alebo nedbalého plnenia svojich pracovných povinností a prípadnej vedomej či nevedomej účasti na legalizácii alebo financovaní terorizmu, ako aj porušenia zákazu poskytnutia informácií klientovi, na ktoré sa vzťahuje povinnosť mlčanlivosti (§ 18 zákona); ale aj so spôsobom ich ochrany pri zisťovaní NOO.

(8) Finančná inštitúcia musí mať projekt, resp. plán vzdelávania zamestnancov, zohľadňujúci pracovné zaradenie zamestnancov (vlastnú kategorizáciu podľa pracovných miest zohľadňujúcu vystavenie zamestnanca možnostiam a pokusom o zneužitie na účely legalizácie a financovania terorizmu) a z toho vyplývajúce zodpovednosti, povinnosti a tomu prislúchajúcu úroveň a frekvenciu vzdelávania. Pri určení vhodnej frekvencie vzdelávania sa finančná inštitúcia pridrža ustanovenia § 20 ods. 3 zákona (raz za kalendárny rok a vždy pred zaradením zamestnanca na prácu, pri ktorej bude plniť úlohy podľa zákona). Plán vzdelávania, resp. jeho základné zásady, by mal byť súčasťou programu a mal by určiť základnú osnovu, periodicitu a obsah odbornej prípravy zamestnancov. Každý príslušný zamestnanec, ktorý plní úlohy podľa zákona, musí byť oboznámený s platným programom upravujúcim postupy pri posudzovaní klientov a nimi vykonávaných finančných operácií a súčasne je finančná inštitúcia povinná zabezpečiť, aby každý zamestnanec mal k tomuto programu nepretržitý prístup.

(9) Odborná príprava zamestnancov finančnej inštitúcie má byť zameraná predovšetkým na oboznámenie sa s programom a s poznatkami vyplývajúcimi z činnosti UO, z činnosti iných finančných inštitúcií, ako aj dostupnými poznatkami vychádzajúcimi z činnosti FSJ, prípadne NBS.

(10) Špecializované vzdelávanie, ktoré majú zamestnanci finančnej inštitúcie absolvovať skôr, než budú spracovávať pokyny klientov na vykonanie finančných operácií, by im malo dať potrebné znalosti pre zisťovanie a overovanie totožnosti klientov pri vzniku obchodného vzťahu a pri výkone obchodov a operácií. Účasťou na vzdelávacích podujatiach (semináre, stáže) zamestnanci získajú predpoklady pre spoznanie typu očakávaných obchodných aktivít klientov, s ktorými súvisia ich finančné operácie, a teda aj potrebné

vedomosti a spôsobilosť identifikovať skutočnosti vymykajúce sa z očakávaného správania klientov a konkrétne prejavy ich NOO.

(11) Finančná inštitúcia má vzdelávanie opakovať a dopĺňať o nové poznatky v prípade potreby aj častejšie ako v 12-mesačnom cykle, aby sa zabezpečilo, že príslušní zamestnanci budú schopní priebežne vykonávať svoje povinnosti. Finančná inštitúcia zabezpečí vypracovanie záznamov o uskutočnenej odbornej príprave zamestnancov, ktoré obsahujú dátum účasti príslušných zamestnancov na vzdelávaní, obsah a formu vzdelávania, prípadne vyhodnotenie absolvovaného testu ako aj podpisy zamestnancov alebo potvrdenie elektronickými prostriedkami. Okrem toho od príslušných zamestnancov je potrebné získať aj písomné potvrdenie alebo potvrdenie elektronickými prostriedkami o tom, že sa oboznámili s programom a súvisiacimi predpismi upravujúcimi postupy pri ochrane finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu.

Článok 8 **Informačný systém**

(1) Systémový prístup k riadeniu rizika finančnej inštitúcie a zabezpečovaniu ochrany finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu vyžaduje predovšetkým vhodné informačné toky pre zabezpečenie plynulého, včasného a pravidelného toku informácií medzi jednotlivými riadiacimi úrovňami finančnej inštitúcie, vrátane štatutárneho orgánu finančnej inštitúcie, UO, jej zástupcu, zamestnancami zodpovednými za výkon funkcie dodržiavania a vnútorného auditu a ďalších príslušných zamestnancov. V širšom ponímaní ide o systém získavania, spracovania, vyhodnocovania, odovzdávania a aj používania informácií týkajúcich sa tejto oblasti. Jeho súčasťou sú toky informácií v procese jednotlivých činností finančnej inštitúcie a vykonávaných druhov obchodov pri ochrane pred legalizáciou a financovaním terorizmu. Pre účinnú prevenciu je nevyhnutné zabezpečiť jeho pravidelnú aktualizáciu s dôrazom na včasné uvedenie nových druhov obchodov (ktoré sú pred zaradením do existujúcej škály činností a služieb posudzované UO aj z hľadiska možnej zneužitelnosti na účely legalizácie a financovania terorizmu) do informačných systémov.

(2) Okrem informačných systémov vrátane aplikačného programového vybavenia pre zabezpečenie informačných tokov pre systém ochrany môže finančná inštitúcia v závislosti od počtu obchodných transakcií a pokynov podporne využívať špecializovaný automatizovaný systém na detekciu NOO a sankcionovaných osôb v relevantných informačných systémoch finančnej inštitúcie, ktorý bude fungovať na základe nastavených scenárov nad databázami klientov, obchodov, resp. finančných operácií.

(3) Finančná inštitúcia je povinná zabezpečiť informačné toky najmä na:

- a) prenos informácií smerom k zamestnancom o základných princípoch ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu, o postupoch, povinnostiach a s tým súvisiacich oprávneniach nevyhnutných na plnenie úloh v predmetnej oblasti,
- b) sprístupnenie programu a ďalších relevantných vnútorných predpisov všetkým zamestnancom,
- c) prenos potrebných informácií medzi zodpovednou osobou a UO,
- d) prenos informácií medzi zamestnancami a UO a naopak, vrátane interného oznamovania NOO,
- e) vedenie evidencie, t. j. zaznamenávanie, spracúvanie a aktualizovanie údajov o klientoch a zaznamenávanie a monitorovanie obchodných operácií klientov,

- f) oboznamovanie štatutárneho orgánu, resp. zodpovednej osoby s výsledkami kontroly uskutočňovanej UO a zamestnancami zodpovednými za výkon funkcie dodržiavania a vnútorného auditu ako aj informovanie zamestnancov o týchto výsledkoch,
- g) prenos informácií medzi UO a FSJ, vrátane ohlasovania NOO a poskytovania ďalších potrebných informácií a podkladov FSJ ako aj poskytovania tzv. spätnej väzby od FSJ finančnej inštitúcie,
- h) vyhľadávanie NOO v relevantných informačných systémoch finančnej inštitúcie, ktoré obsahujú údaje o klientoch a ich operáciách.

(4) Formu, obsah a pravidlá informačných tokov by si mala stanoviť finančná inštitúcia v závislosti od jej veľkosti, zamerania, rozsahu a zložitosti ňou vykonávaných činností a ponúkaných druhov obchodov a služieb ako aj charakteristických znakov klientov a ich obchodov. Informačný systém, resp. systémy majú vyhovovať špecifickým podmienkam finančnej inštitúcie a z technického hľadiska majú mať také parametre, aby finančná inštitúcia bola spôsobilá plniť povinnosti, ktoré pre ňu ako povinnú osobu vyplývajú zo zákona (najmä § 24 ods. 4 zákona).

(5) Podstatnou súčasťou informačného systému finančnej inštitúcie je elektronický informačný systém (ďalej len „EIS“), ktorý zodpovedá zákonným požiadavkám s cieľom zabezpečenia dostatočnej kvality ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu. Ide o systém zaznamenávajúci a spracúvajúci údaje o klientoch a ich finančných operáciách, ktorý musí zohľadňovať požiadavky upravené v § 9 písm. e) zákona :

- a) ak ide o klienta - fyzickú osobu, EIS musí obsahovať záznamy najmenej s menom, priezviskom, dátumom narodenia alebo rodným číslom a čísla účtov klienta a pri fyzickej osobe - podnikateľovi aj identifikačné číslo, ak mu bolo pridelené,
- b) ak ide o klienta - právnickú osobu, EIS musí obsahovať záznamy obsahujúce najmenej názov (obchodné meno) a identifikačné číslo takéhoto klienta.

EIS musí zároveň obsahovať informácie alebo záznamy o povahe obchodného vzťahu klienta, ktorá je daná druhom obchodu v zmysle § 9 písm. i) zákona alebo len obchodom podľa § 9 písm. h) zákona, pričom povaha obchodného vzťahu je primárne predurčená samotnou službou, ktorú klient využíva. EIS a spôsob jeho využívania má umožňovať rozpoznať NOO uskutočňované klientmi, prípadne sledovať aj ich priebeh alebo vývoj, ako aj spojitosti medzi finančnými operáciami určitého klienta a, pokiaľ je to možné, aj neobvyklými obchodnými operáciami rôznych klientov.

Osobitnou časťou informácií zaznamenaných a sledovaných prostredníctvom EIS sú údaje o politicky exponovaných osobách (§ 6 zákona) a o fiktívnych bankách (§ 9 písm. d) a § 24 ods. 1 zákona), ktoré príslušní zamestnanci získali pri výkone pracovných úloh.

Ďalšie situácie, v ktorých môže finančná inštitúcia využiť EIS pri poskytovaní informácií, vyplývajú z ustanovenia § 18 ods. 8 zákona.

EIS má umožniť, aby finančná inštitúcia bezodkladne poskytla FSJ na jej žiadosť informácie o tom, či má, alebo mala obchodný vzťah s konkrétnou osobou v predchádzajúcich piatich rokoch ako aj o povahe takého obchodného vzťahu (§ 24 ods. 4 zákona), a má byť tiež spôsobilý včasne a v dostatočnom rozsahu poskytovať údaje FSJ, NBS ako dohliadaciemu orgánu a orgánom činným v trestnom konaní v zákonom určených prípadoch.

V neposlednom rade EIS má zodpovedať požiadavkám na účely kontroly pre vlastnú potrebu finančnej inštitúcie a pre potrebu FSJ (§ 30 zákona) a na štatistické účely.

Článok 9
Identifikácia a akceptovanie klienta, rizikový profil klienta;
základná, zjednodušená, zvýšená starostlivosť
a plnenie tretími stranami

(1) Základné povinnosti finančnej inštitúcie v týchto oblastiach určujú ustanovenia najmä § 7, 8 a 10 až 13 zákona, a osobitné predpisy (§ 73 ZoCPIS, §54a ZoSDS, §28a ZoDDS, § 55 ZoKI.)

(2) Finančná inštitúcia uskutoční všetky prvky základnej starostlivosti o klienta (fyzickú osobu aj právnickú osobu) podľa § 10 ods. 1 zákona vždy v situáciách uvedených v odseku 2 tohto ustanovenia zákona. Pri jednorazových obchodoch mimo obchodného vzťahu finančná inštitúcia identifikuje a overuje identifikáciu vždy, ak obchod dosiahne hodnotu aspoň 2 000 EUR. Nasleduje povinnosť zisťovať, či klient koná vo vlastnom mene. Na účel tohto metodického usmernenia je potrebné rozumieť „vykonávanie obchodu na vlastný účet“, resp. s „vlastnými prostriedkami“ ako konanie vo vlastnom mene. Podľa ustanovenia § 10 ods. 10 zákona je potrebné túto skutočnosť zistiť vždy v situáciách uvedených v ustanovení § 10 ods. 2 a v súlade s ustanovením § 73 ods. 5 ZoCPIS (obdobne § 55 ods. 3 ZoKI) aj keď ide o obchod aspoň vo výške 15 000 EUR (teda nie iba „príležitostný“, ako to vyplýva zo zákona).

(3) Zisťovanie a v primeranom rozsahu aj overovanie konečného užívateľa výhod sa riadi predovšetkým ustanoveniami § 9 a 10 zákona. Znamená to, že konečného užívateľa výhod je potrebné zisťovať vždy v prípade právnických osôb; pričom právna forma spoločnosti (napr. akciová spoločnosť s akciami na doručiteľa alebo združenie majetku) nesmie prekážať pri zisťovaní konečného užívateľa výhod. Overovanie získanej informácie o konečnom užívateľovi výhod v súlade so zákonom sa má uskutočňovať v primeranom rozsahu; napr. vyžiadanim písomného vyhlásenia o konečnom užívateľovi výhod a následným overením takejto informácie z dostupných zdrojov. Ak to rizikový profil klienta umožňuje, môže finančná inštitúcia pri uplatňovaní základnej starostlivosti určiť konečného užívateľa výhod na základe informácií z verejných zdrojov, bez nutnosti kontaktovať klienta, alebo tieto informácie u neho overovať.

V tejto súvislosti je potrebné rešpektovať usmernenie FSJ zverejnené na webovom sídle (http://www.minv.sk/swift_data/source/policia/finpol/PEPS-usmernenie-20052011.pdf) (prvá časť usmernenia).

Pre ilustráciu možných situácií pri zisťovaní konečného užívateľa výhod klienta v prípade právnických osôb slúži prehľad o praktických postupoch využívaných v členských krajinách EÚ, ktoré sú uvedené v materiáli vypracovanom a zverejnenom v apríli 2012 v podvýbore proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti (Anti-Money Laundering Committee - AMLC), pôsobiacom v rámci Spoločného výboru európskych dohľadov – Joint Committees dostupný na webovom sídle (http://www.esma.europa.eu/system/files/jc_2011_096.pdf).

(4) Význam ustanovení § 10 ods. 1 písm. a) až c) a ods. 10 zákona je zvýraznený v ustanoveniach § 15 a § 24 ods. 2 zákona, v ktorých je finančnej inštitúcii uložená povinnosť odmietnuť nového klienta, ukončiť existujúci obchodný vzťah s klientom, alebo odmietnuť uskutočnenie konkrétnej obchodnej operácie v prípade, ak nie je možné uskutočniť základnú starostlivosť z dôvodov na strane klienta podľa § 10 ods. 1 písm. a) až c) zákona.

Porovnateľná povinnosť vyplýva z ustanovenia § 73 ods. 3 ZoCPIS. Takéto prípady je finančná inštitúcia povinná podľa § 17 ods. 1 ihneď ohlásiť FSJ.

V tejto súvislosti je potrebné rešpektovať usmernenie FSJ zverejnené na webovom sídle (http://www.minv.sk/swift_data/source/policia/finpol/usmernenie_paragraf_15.pdf).

(5) Pri nových klientoch by malo byť súčasťou akceptovania klienta okrem uskutočnenia základnej starostlivosti aj jeho zaradenie do určitej rizikovej skupiny, pričom predpokladom má byť dôsledné uplatňovanie princípu KYC, čo znamená zabezpečenie získania dostatočných informácií o charaktere očakávaných obchodov klienta a akejkolvek predvídateľnej schémy ním uskutočňovaných operácií. Na základe toho je možné vytvoriť rizikový profil klienta. Hlavnými faktormi pri tvorbe rizikového profilu klientov sú najmä kritéria ako zámer, ktorý klient pri vstupe do obchodného vzťahu sleduje, typ a pôvod klienta, jeho geografické sídlo, geografická oblasť podnikateľských aktivít klienta, povaha podnikateľských aktivít, zdroj kapitálu (funds), zdroj jeho finančných prostriedkov (wealth), frekvencia a rozsah aktivít klienta, typ a zložitosť jeho podnikateľských vzťahov.

(6) Pri uplatnení základnej starostlivosti finančná inštitúcia nesmie vstúpiť do obchodného vzťahu s klientom, kým spoľahlivo nezistí všetky relevantné okolnosti týkajúce sa klienta (vrátane zistenia konečného užívateľa výhod a primeraných opatrení na overenie tejto informácie), ako aj klientom predpokladaný charakter obchodovania, resp. podnikania alebo jeho inej činnosti. Zamestnanci zodpovední za oblasť AML musia poznať svojich klientov a ich bežnú obchodnú, podnikateľskú alebo inú činnosť. Na základe získaných informácií sú potom zamestnanci finančnej inštitúcie a ich priami nadriadení schopní počas existencie obchodného vzťahu finančnej inštitúcie s klientom posúdiť každý pokyn klienta na nakladanie s finančnými prostriedkami vedenými na jeho účte, v porovnaní s očakávaným správaním tohto klienta. Zohľadňujú pritom okolnosti, ktoré môžu naznačovať zmenu charakteru podnikania klienta alebo zmenu jeho obvyklej činnosti a primerane tieto skutočnosti overujú.

(7) Finančná inštitúcia priebežne aktualizuje rizikový profil klienta podľa rizikovej skupiny, do ktorej bol klient zaradený na základe čoho požaduje od klienta obnovovanie údajov, ktoré jej klient pôvodne poskytol, resp. už predtým upravoval, a to v primeraných časových intervaloch a v závislosti od zmien, ktoré sa týkajú osoby klienta, či jeho obchodných alebo iných aktivít, s ktorými sú spojené jeho finančné operácie. Aktualizáciu je možné uskutočňovať aj žiadosťou o vyplnenie príslušného formulára klientom, napríklad raz za rok, ak nie je nevyhnutná častejšia aktualizácia, alebo dohodnutím zmluvnej podmienky s klientom o povinnosti ohlásenia príslušných zmien.

(8) Prostredníctvom rozčlenenia klientov podľa ich rizikového profilu finančná inštitúcia potom môže v praxi uplatňovať ustanovenie § 10 ods. 1 písm. d) zákona – priebežné monitorovanie obchodného vzťahu, ktoré vedie k rozpoznaní a následnému ohláseniu NOO. V súvislosti s rozčlenením klientov podľa ich rizikovosti je potrebné, aby finančná inštitúcia brala do úvahy ustanovenia § 10 ods. 1 písm. d) a ods. 8 zákona, ktoré zakladajú povinnosť priebežne aktualizovať rizikový profil klienta na základe uskutočňovaného stáleho monitorovania obchodného vzťahu. Periodicita aktualizácie záleží na posúdení a rozhodnutí finančnej inštitúcie, v každom prípade je potrebné takúto povinnosť zahrnúť do svojho programu vlastnej činnosti.

(9) V zmysle § 9 písm. e) zákona sa považuje za klienta osoba, ktorá je zmluvnou stranou záväzkovo - právneho vzťahu spojeného s podnikateľskou činnosťou povinnej osoby. Nakoľko podľa ZoCPIS jednou z poskytovaných investičných služieb obchodníka s cennými

papiermi je v zmysle § 6 ods. 1 písm. d) ZoCPIS riadenie portfólia je potrebné, aby obchodník s cennými papiermi pri obhospodarovaní portfólia finančných nástrojov klienta zabezpečila všetky kroky smerujúce k identifikácii klienta a ďalšie povinnosti vyplývajúce zo vzťahu ku klientovi (povinné starostlivosti, KYC, prípadne ohlásenie NOO) aj pri osobách, ktoré sú protistranou obchodu. Toto sa netýka transakcií uzatvorených na regulovanom trhu alebo v mnohostrannom obchodnom systéme v rámci anonymného obchodovania.

V súvislosti so zvažovaním rizika pri posudzovaní klientov finančnej inštitúcie je vhodné využívať aj materiály vypracované expertmi FATF (Financial Action Task Force) (a výboru Rady Európy MONEYVAL, pravidelne publikované (aktualizované 3 krát do roka) závery priebežného monitoringu krajín, ktoré majú výrazné nedostatky pri presadzovaní opatrení proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a proti financovaniu terorizmu, napr.:

- a) :FATF Public Statement (<http://www.fatf-gafi.org/topics/high-riskandnon-cooperativejurisdictions/documents/fatfpublicstatement-19october2012.html>); tzv. "čierna listina",
- b) Improving global AMLCFT compliance on-going process dostupné na webovom sídle (<http://www.fatf-gafi.org/topics/high-riskandnon-cooperativejurisdictions/documents/improvingglobalamlcftcomplianceon-goingprocess-19october2012.html>); tzv. „šedá listina“,
- c) platné závery FAFT monitoringu dostupné na webovom sídle FSJ (<http://www.minv.sk/?vyhlasenia-fatf>),
- d) formálne zverejnenie o členskej krajine potvrdzujúce, že krajina nedodržiava základné referenčné dokumenty pre primeranú prevenciu legalizácie a financovania terorizmu, dostupné na webovom sídle (<http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/moneyval/>),
- e) práve platné závery monitoringu zverejňuje aj webové sídlo FSJ (<http://www.minv.sk/?moneyval-vyhlasenia>),
- f) podrobné hodnotiace správy o jednotlivých členských krajinách a ich systéme prevencie a represie v oblasti legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu (v podobe „Mutual Evaluation Report“); dostupné v anglickom jazyku na webovom sídle (<http://www.fatf-gafi.org/topics/mutualevaluations/> a http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/moneyval/Evaluations/Evaluation_reports_en.asp),
- g) tzv. zoznam tretích ekvivalentných krajín, ktorý vznikol na základe dohody členských štátov EÚ vo výbore Európskej komisie („CPMLTF“ - Committee on Prevention Money Laundering and Terrorist Financing) dostupný na webovom sídle výboru (http://ec.europa.eu/internal_market/company/docs/financial-crime/3rd-country-equivalence-list_en.pdf) ako aj na webovom sídle FSJ (<http://www.minv.sk/?ekvivalent>).

(10) Zákon v súlade s implementovanými smernicami EÚ vymedzuje iba základné situácie, ktoré predstavujú zvýšené riziká legalizácie a financovania terorizmu. Sprisnený postup identifikácie a verifikácie získaných faktov a následného monitorovania obchodného vzťahu s klientom však finančná inštitúcia musí uplatňovať aj v ďalších situáciách, podľa rizikového profilu klienta alebo podľa miery rizika poskytovanej služby, resp. druhu obchodu pre klienta (právnické osoby nezapísané v obchodnom registri, napr. politické strany, právnické osoby vo forme akciových spoločností s akciami na doručiteľa, spoločné účty, účty spojené s držiteľskou správou, atď.).

(11) Presadzovanie a dodržiavanie všetkých uvedených postupov a pravidiel (identifikácia, verifikácia, KYC) poskytuje okrem rozoznávania NOO a minimalizácie rizika legalizácie a financovania terorizmu aj ochranu pred podvodmi.

(12) Vyššia rizikovosť klienta si vyžaduje podrobnejšie posudzovanie klienta, jeho konania a ním zadávaných príkazov na realizáciu finančných operácií. Následne je nutné prijať opatrenia na elimináciu rizika na prijateľnú úroveň.

Finančná inštitúcia uplatňuje zvýšenú starostlivosť voči klientovi v situáciách, ktoré vzhľadom na svoju povahu môžu predstavovať vyššie riziko legalizácie alebo financovania terorizmu. Tiež venuje osobitnú pozornosť vybraným skupinám subjektov, a to okrem už uvedených politicky exponovaných osôb (§ 6, § 10 a § 12 zákona), najmä združeniam majetku (§ 25 ods. 2 zákona) a fiktívnym bankám (§ 24 ods. 1 zákona).

Pri zisťovaní politicky exponovaných osôb sa finančným inštitúciám odporúča v súlade s novými medzinárodnými štandardami FATF publikovanými vo februári 2012 na webovom sídle (<http://www.fatf-gafi.org/topics/fatfrecommendations/documents/fatfrecommendations2012.html>) uplatniť zvýšenú starostlivosť o klienta okrem okruhu osôb uvedených v § 6 ods. 1 zákona aj na osoby s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky. V procese identifikácie a verifikácie politicky exponovaných osôb sa odporúča využívať existujúce komerčné databázy vysoko rizikových klientov, napr. World-Check database of high risk individuals and companies.; webové sídlo (<http://www.world-check.com/>). Pri monitorovaní existujúcich klientov je nevyhnutné zamerať sa aj na priebežné zisťovanie a overovanie, či sa klient stal politicky exponovanou osobou; v takom prípade je potrebné vyžadovať pre pokračovanie obchodného vzťahu súhlas vedúceho zamestnanca, pričom za takého sa považuje zamestnanec o jednu riadiacu úroveň vyššie. Ak je politicky exponovaná osoba vlastníkom, alebo pôsobí v riadiacej štruktúre klienta - právnickej osoby, alebo je konečným užívateľom výhod v uvedenom prípade, je to situácia, vyžadujúca aplikáciu zvýšenej starostlivosti voči klientovi – právnickej osobe.

V tejto súvislosti je potrebné rešpektovať usmernenie FSJ zverejnené na webovom sídle (http://www.minv.sk/swift_data/source/policia/finpol/PEPS-usmernenie-20052011.pdf) (druhá časť usmernenia).

Finančná inštitúcia uplatňuje zvýšenú starostlivosť o klienta aj ak sa pripravuje založenie nového obchodného vzťahu alebo účtu bez fyzickej prítomnosti klienta.

(13) Použitie už uskutočnenej povinnej starostlivosti - okrem jednej súčasti základnej starostlivosti, ktorou je priebežné monitorovanie obchodného vzťahu v zmysle § 10 ods. 1 písm. d) zákona - inou úverovou alebo finančnou inštitúciou pri uplatňovaní postupov starostlivosti vo vzťahu ku klientovi umožňuje zákon v ustanovení § 13, tzv. plnením tretími stranami. Ide o to, že za splnenia predpokladov uvedených v tomto ustanovení je možné spoľahnúť sa na už vykonanú identifikáciu a verifikáciu klienta a konečného užívateľa výhod a prevziať alebo poskytnúť údaje o tejto identifikácii a verifikácii od úverovej alebo finančnej inštitúcie (v rozsahu podľa ustanovenia § 5 ods. 1 písm. b) bodov 1 až 10 zákona), ktorá pôsobí na území EHP (tzv. tretia strana), vrátane tých, ktoré pôsobia na území SR.

Zmenárne a platobné inštitúcie sú mimo okruhu povinných osôb, od ktorých je možné prevziať identifikáciu a verifikáciu klienta a konečného užívateľa výhod.

Zodpovednosť za to, že takto nadobudnuté údaje spĺňajú požiadavky na výkon starostlivosti voči klientovi podľa ustanovení zákona, však ostáva na finančnej inštitúcii, ktorá sa rozhodla spoliehať sa na postup „plnenia tretími stranami“. V uvedených prípadoch v súlade s praxou v členských krajinách EHP nie je potrebné osobitne vyžadovať súhlas klienta s poskytnutím údajov tretej strane.

Zákon podľa ustanovenia § 13 ods. 4 považuje „outsourcing“ za činnosť vykonávanú pre finančnú inštitúciu na základe jej pravidiel a predpisov, a preto sa takéto situácie nepovažujú za plnenie tretími stranami.

(14) Finančná inštitúcia je oprávnená využiť možnosť aplikovania menej náročného postupu identifikácie klienta tzv. zjednodušenú starostlivosť (§ 11 zákona). Využitie zjednodušenej starostlivosti v žiadnom prípade neznamená výnimku z povinnosti priebežného monitorovania obchodného vzťahu (§ 10 ods. 1 písm. d) zákona), ani z ďalších povinností vymedzených zákonom, tak aby bolo možné dodržať ustanovenia § 14 a § 17 zákona ako aj iné, vrátane povinností spracovávať a uchovávať údaje podľa ustanovení § 19 a § 21 zákona, Zjednodušená starostlivosť povinnej osoby vo vzťahu ku klientovi znamená identifikáciu tohto klienta, kde sa overenie takejto identifikácie nevyžaduje.

V súvislosti s využívaním zjednodušenej starostlivosti prichádza do úvahy aj možnosť využitia zoznamu tzv. tretích ekvivalentných krajín, ktorý vznikol dohodou členských štátov EÚ a je publikovaný v anglickom jazyku na webovom sídle CPMLTF; ako aj na webovom sídle FSJ. Skutočnosť, že niektorá krajina je uvedená v tomto zozname však nevyklučuje, že konkrétneho klienta z tejto krajiny nemožno zaradiť do vyššieho rizika. Vždy je totiž potrebné dôsledne uplatňovať povinnosti podľa ustanovení § 10 ods. 1 písm. d), ods. 4 a ods. 8 zákona.

Článok 10 **Rozpoznávanie, ohlasovanie a zdržanie NOO**

(1) Finančná inštitúcia si v rámci výkonu svojej činnosti v oblasti AML vytvorí zoznam najčastejšie sa opakujúcich, prípadne najzávažnejších foriem NOO, ktorý by mal tvoriť súčasť programu vlastnej činnosti. Pre rozpoznávanie NOO je rozhodujúce uplatňovanie ustanovení § 2 až 4, § 10 až 12, § 14 a § 20 zákona.

Podľa § 14 ods. 1 zákona je finančná inštitúcia povinná posudzovať, či pripravovaný alebo vykonávaný obchod je neobvyklý. Podľa § 20 ods. 1 a 2 písm. d) zákona musí mať finančná inštitúcia túto časť postupov upravenú vo svojom programe.

Plnenie povinností uvedených v § 14 ods. 1 a ods. 2 písm. a) a b) zákona je potrebné plniť preukázateľným spôsobom, tak, aby finančná inštitúcia mohla v súlade s § 30 ods. 3 pri kontrole poskytnúť informácie a písomné doklady o plnení týchto povinností.

V ustanovení § 14 ods. 3 zákona sa ďalej zdôrazňuje povinnosť vyhotovovania záznamov o obchodoch podľa § 14 ods. 2 písm. a) zákona (tzv. interné hlásenia NOO), ktoré je potrebné uchovávať 5 rokov na základe § 30 ods. 3 zákona v spojitosti s § 33 ods. 4 zákona.

(2) NOO je právny úkon alebo iný úkon, ktorý nasvedčuje tomu, že jeho vykonaním môže dôjsť k legalizácii alebo financovaniu terorizmu (§ 4 zákona) kde zákon ďalej uvádza demonštratívny výpočet NOO. Nesie v sebe niekoľko znakov (indikátorov) neobvyklosti (napr. nezvyčajne vysoký objem finančných prostriedkov vzhľadom na druh obchodu, nezvyčajne vysoký objem finančných prostriedkov bez zrejmeho ekonomického alebo zákonného účelu, atď.), ktoré je finančná inštitúcia povinná posudzovať, identifikovať, vyhodnocovať a zároveň uplatňovať princíp KYC (zákon žiadne zásady KYC nedefinuje, pokiaľ ich však povinná osoba uplatňuje v praxi, je potrebné ich takto definovať aj v programe).

Až na základe takéhoto postupu je možné kvalifikovane posúdiť, či pripravovaná alebo vykonávaná obchodná operácia klienta je alebo nie je neobvyklá. Zákon v ustanovení § 4 neupravuje žiadne kritériá, napr. v podobe hraničných súm finančných prostriedkov, ktoré by viedli k automatickému určeniu, že pri určitom type finančnej operácie ide nespome o NOO. Rozhodujúcim prvkom pre posudzovanie obchodných operácií klienta je uplatnenie princípu KYC a kvalifikované rozpoznávanie indikátorov neobvyklosti, ako aj ďalších

znakov alebo kritérií, ktoré si finančná inštitúcia je povinná stanoviť v závislosti od predmetu a rozsahu svojej činnosti a druhu a rozsahu vykonávaných obchodov a finančných operácií pre klientov, v rámci tvorby prehľadu foriem NOO (§ 20 ods. 2 písm. a) zákona). Z praktických skúseností z vykonaných dohľadov príslušnými orgánmi je možné v rámci posudzovania všetkých identifikátorov neobvyklosti za NOO považovať aj napríklad: vykonanie obchodu (kúpa – predaj cenných papierov) splnomocnencom, ktorý je totožnou osobou tak v prípade nadobúdateľa cenných papierov ako aj v prípade pôvodného majiteľa cenných papierov, prevod akcií spoločnosti na ktorú bol vyhlásený konkurz, pričom ide v osobách prevodcu a nadobúdateľa o totožnú osobu (člen predstavenstva), obstaranie obchodu s cennými papiermi z rizikovej krajiny, prevedenie finančných prostriedkov za obstaranie obchodu z iného účtu ako uvádza klient bez zjavného dôvodu alebo vysvetlenia, klient s miestom trvalého pobytu v offshore krajine (daňový raj), ako aj NOO v rámci osobitnej úpravy starobného a doplnkového dôchodkového sporenia, kde to môže byť úhrada sumy príspevku na starobné alebo doplnkové dôchodkové sporenie, ktorá sa vymyká bežným úhradám čo do výšky či neovychle frekvencie zo strany klienta.

(3) Podmienky pre kvalifikované uplatnenie princípu KYC vyplývajú z povinností finančnej inštitúcie a klienta, určených v zákone (§ 10 až 12). Rozhodujúce sú ustanovenia § 10 ods. 1, 4 a 5 a § 11 ods. 3 zákona.

Takýto postup umožní finančnej inštitúcii primerane sa presvedčiť o skutočnej identite každého klienta a rozpoznať účel a plánovanú povahu obchodných aktivít, ktoré bude klient pravdepodobne vykonávať. Tento postup je zároveň východiskovým bodom finančnej inštitúcie pre vytvorenie rizikového profilu klienta, následné určenie rozsahu starostlivosti podľa ustanovenia § 10 ods. 4 zákona a pre akceptovanie klienta. Finančná inštitúcia potom v závislosti od výsledku uplatní postupy v rámci základnej starostlivosti podľa § 10 zákona alebo zjednodušenej starostlivosti podľa § 11 zákona alebo zvýšenej starostlivosti § 12 zákona.

(4) Finančná inštitúcia je povinná pri akomkoľvek druhu starostlivosti posudzovať, či pripravovaný alebo vykonávaný obchod je neobvyklý (§ 14 ods. 1 zákona) a venovať osobitnú pozornosť všetkým zložitým, nezvyčajne veľkým obchodom, všetkým obchodom s nezvyčajnou povahou, ktoré nemajú zrejmy ekonomický alebo zákonný účel a urobiť o nich príslušný záznam tzv. interné hlásenia NOO (§ 14 ods. 3 zákona), ktoré je potrebné uchovávať zákonom stanovenej lehote.

(5) Finančná inštitúcia vykonáva kvalifikované posudzovanie pripravovaných alebo vykonávaných obchodov v rôznych časových úsekoch a na rôznych úrovniach. Proces posudzovania prebieha:

- a) v „prvej línii“, kde sú zamestnanci finančnej inštitúcie v kontakte s existujúcim alebo potenciálnym klientom,
- b) v rámci priebežného monitorovania existujúceho obchodného vzťahu,
- c) v rámci následného (spätného) posudzovania obchodov klienta.

a) posudzovanie obchodov v prvotnom kontakte s klientom pred a počas vykonávania obchodu

Posudzovanie obchodov klienta uskutočňujú zamestnanci finančnej inštitúcie, ktorí sú pri plnení svojich povinností v kontakte s klientom, najmä tí, čo preberajú alebo spracúvajú príkazy klienta na realizáciu jeho obchodov, resp. finančných operácií, prípadne

nadriadení týchto zamestnancov. Posudzovanie obchodu zamestnancom finančnej inštitúcie sa teda uskutočňuje zväčša na mieste realizácie obchodu a pred jeho vykonaním, resp. pri pokuse o vykonanie obchodu tak, aby mohla byť prípadná NOO zdržaná a ohlásená bez zbytočného odkladu.

Každý príslušný zamestnanec je povinný mať nepretržite k dispozícii program, či už v papierovej alebo elektronickej podobe a je povinný si ho osvojiť a v jeho rámci postupovať. Zamestnanec finančnej inštitúcie sa riadi v tejto etape predovšetkým § 10 ods. 1 ako aj § 11 ods. 3 zákona, čo mu umožní presvedčiť sa v primeranej miere o skutočnej identite klienta a poznať účel a plánovanú povahu obchodných aktivít, ktoré bude klient pravdepodobne vykonávať. Tento postup je zároveň východiskovým bodom pre akceptovanie klienta finančnou inštitúciou, vytvorenie rizikového profilu klienta a určenie rozsahu starostlivosti voči klientovi podľa ustanovenia § 10 ods. 4 zákona.

Rozhodujúcim prvkom pre posudzovanie obchodných operácií klienta je aj tu primerané uplatnenie princípu KYC a jeho postupov a kvalifikované rozpoznávanie znakov neobvyklosti. Tento postup umožní zamestnancovi posudzovať pripravované alebo vykonávané obchody klienta pomocou ich porovnávania s prehľadom foriem NOO (§ 20 ods. 2 písm. a) zákona), ako aj s formami uvedenými v § 4 ods. 2 zákona a odhaliť tie, ktoré sú neobvyklé vo vzťahu ku klientovi a jeho inak obvyklým obchodom.

Ak zamestnanec posúdi pripravovaný alebo vykonávaný obchod ako neobvyklý, urobí o tomto obchode písomný záznam podľa ustanovenia § 14 ods. 3 zákona a neodkladne oznámi toto zistenie určenej osobe (ďalej len „oznámenie o NOO“).

b) posudzovanie obchodov v rámci priebežného monitorovania obchodného vzťahu

V závislosti od toho, či ide o:

1. uzatváranie obchodného vzťahu (§ 10 ods. 2 písm. a) zákona) alebo
 2. príležitostný obchod (§ 10 ods. 2 písm. b) a písm. c) zákona),
- príslušní zamestnanci finančnej inštitúcie posudzujú obchody klienta aj v rámci priebežného monitorovania obchodného vzťahu.

Posudzovanie pripravovaných aj vykonávaných obchodov v rámci priebežného monitorovania obchodného vzťahu je špecifické tým, že obchodný vzťah už vznikol a trvá (§ 10 ods. 2 písm. a) zákona). Prípadne je klient finančnej inštitúcii známy vzhľadom na to, že už vykonal viaceré príležitostné obchody (§ 10 ods. 2 písm. b), príp. c) zákona). Nejde teda o prvý kontakt s klientom a finančná inštitúcia môže zohľadniť existujúci rizikový profil klienta a históriu ním vykonaných obchodov.

Postup podľa ustanovenia § 10 ods. 1 písm. d) zákona, vrátane overovania úplnosti a platnosti identifikačných údajov a informácií podľa ustanovenia § 10 ods. 8 zákona a povinnosť klienta podľa ustanovenia § 10 ods. 5 zákona, tvoria základ priebežného monitorovania obchodného vzťahu. Tento druh monitorovania si vyžaduje vytváranie rizikových profilov klientov a ich triedenie s ohľadom na možné riziko legalizácie alebo financovania terorizmu podľa ustanovenia § 10 ods. 4 zákona. Priebežné monitorovanie obchodného vzťahu predpokladá využívanie vhodného EIS, čo finančnej inštitúcii umožní v súlade s rizikovo orientovanou prevenciou vytvoriť finančné, či iné kritériá, resp. limity ako jedny zo znakov neobvyklosti obchodných operácií klientov, ktoré by oddeľovali určité úrovne procesu monitorovania, zodpovedajúce stupňu rizikovosti operácií uskutočňovaných klientmi. Stanovené kritériá alebo limity, definované finančnou inštitúciou na tento účel, musia byť pravidelne preverované, aby bolo možné určiť ich primeranosť voči zisteným úrovňam rizík. Finančná inštitúcia je povinná taktiež pravidelne

prehodnocovať primeranosť existujúceho systému a jednotlivých procesov ochrany a prevencie.

Pre posudzovanie obchodov sú v rámci priebežného monitorovania obchodného vzťahu dôležité tie pripravované alebo vykonávané obchody klienta, ktoré sa nezhodujú so známou alebo očakávanou aktivitou klienta alebo aj s formami NOO uvedenými v zákone či bližšie špecifikovanými v programe. Takéto obchody klienta sú predmetom posudzovania (§ 14 ods. 2 zákona) a je nutné urobiť o nich písomný záznam (§ 14 ods. 3 zákona), pričom tieto záznamy je potrebné uchovávať v súlade s lehotou uvedenou v § 19 zákona.

UO môže na základe výsledkov posudzovania jednotlivých okolností obchodu a s ohľadom na prehľad foriem NOO dospieť k záveru, že v danom prípade nejde o NOO. Ak to nie je možné len na základe informácií o klientovi, ktoré finančná inštitúcia už má k dispozícii, môže podľa okolností žiadať od klienta ďalšie potrebné informácie a doklady v zmysle ustanovenia § 10 ods. 5 zákona.

V prípadoch, keď UO nedokáže ani týmto postupom zdôvodniť obchody klienta, ktoré sa nezhodujú s jeho rizikovým profilom alebo s jeho známymi alebo očakávanými aktivitami, postačí, že tieto operácie len nasvedčujú tomu, že ich vykonaním môže dôjsť k legalizácii príjmov z trestnej činnosti alebo k financovaniu terorizmu a UO je povinná ohlásiť NOO FSJ (§ 17 zákona)

Posudzovanie obchodov v rámci priebežného monitorovania obchodného vzťahu vykonávajú v závislosti od obchodu zamestnanci, ako aj UO.

c) posudzovanie obchodov v rámci následného resp. spätného posudzovania obchodov klienta

Prostriedkom následného monitorovania obchodov klientov je napríklad následný náhodný výber uskutočnených obchodov v rámci výkonu kontroly zo strany vedúceho zamestnanca, nadriadeného príslušnému zamestnancovi, ktorý realizoval pokyny a operácie klienta, ako aj v rámci výkonu kontroly uskutočňovanej UO.

(6) Odporúčaný postup pri spracovávaní a narábaní s internými oznámeniami o NOO a hláseniami o NOO:

- a) všetky interné oznámenia o NOO zaslané príslušnými zamestnancami UO musia byť zdokumentované podľa ustanovenia § 14 ods. 3 zákona a musia byť k dispozícii pre účely kontroly podľa ustanovenia § 29 zákona,
- b) zasielanie interných oznámení a hlásení UO nesmie byť podmienené predchádzajúcim súhlasom žiadnej inej osoby (napríklad nadriadenej osoby),
- c) UO eviduje a uchováva oznámenia o interných oznámeniach o NOO vrátane funkcie, mena, priezviska, označenia pobočky alebo útvaru finančnej inštitúcie a všetkých údajov o danom klientovi a obchode v súlade s ustanovením § 19 zákona,
- d) UO, ako aj zamestnanci finančnej inštitúcie vrátane vedúcich zamestnancov (členov štatutárneho orgánu), ktorí sa podieľajú na posudzovaní obchodov podľa § 14 zákona, sú povinní zachovávať mlčanlivosť o oznámenej a ohlásenej NOO ako aj o opatreniach, ktoré vykoná FSJ vrátane plnenia povinností podľa ustanovení § 17 ods. 5 a § 21 zákona; pričom povinnosti mlčanlivosti sa však finančná inštitúcia nemôže dovoľávať voči Národnej banke Slovenska a Ministerstvu financií SR v súvislosti s výkonom dohľadu a kontroly podľa ustanovenia § 29 zákona (§ 18 ods. 5 zákona). Za predpokladu, že poskytnuté informácie sa použijú výhradne na účely predchádzania legalizácii alebo financovaniu terorizmu, sa povinnosť mlčanlivosti nevzťahuje na poskytovanie informácií medzi úverovými alebo finančnými inštitúciami za podmienok

- podľa ustanovení § 18 ods. 8 písm. a) a c) zákona,
- e) finančná inštitúcia je povinná vypracovať postup od zistenia NOO po neodkladné ohlásenie NOO, vrátane postupu a zodpovednosti zamestnancov, ktorí obchod posudzujú,
 - f) UO po prijatí interného oznámenia o NOO môže potvrdiť prijatie oznámenia o NOO príslušnému zamestnancovi, ktorý zaslal oznámenie. Potvrdenie by malo obsahovať poučenie o povinnosti zachovávať mlčanlivosť podľa zákona. V prípade, ak má finančná inštitúcia elektronický systém zberu interných hlásení, ktorý umožňuje príslušnému zamestnancovi sledovať stav, resp. prijatie podaného interného hlásenia o NOO určenou osobou, resp. útvarom prevencie, nie je potrebné individuálne potvrdenie prijatia takéhoto oznámenia,
 - g) interné oznámenie o NOO, resp. konanie klienta a obchod alebo finančná operácia, ktorej sa oznámenie týka, musia byť predmetom posúdenia UO, ktorá môže na základe výsledkov ďalšieho posudzovania jednotlivých okolností obchodu a s ohľadom na prehľad foriem NOO rozhodnúť, či ide alebo nejde o NOO. Toto interné oznámenie obsahuje informácie o ekonomickom alebo zákonnom účele obchodov a v prípade, že ide o obchod obvyklý, aj dostatočné odôvodnenie jeho obvyklého charakteru. V opačnom prípade nemožno považovať proces takého posudzovania za hodnoverný a objektívny. Ak rozhodnutie nie je možné len na základe informácií o klientovi, ktoré finančná inštitúcia už má k dispozícii, môže podľa okolností žiadať od klienta ďalšie potrebné informácie a doklady podľa ustanovenia § 10 ods. 5 zákona. Ak UO dospeje k odôvodnenému záveru, že v prípade interne oznámenej NOO nejde o NOO, je povinná toto rozhodnutie písomne zdokumentovať a všetky súvisiace údaje, písomné podklady a elektronickú dokumentáciu naďalej uchovávať v súlade s dobou určenou v § 19 zákona,
 - h) v prípadoch, keď UO nemôže ani týmto postupom dospieť k záveru, že nejde o NOO, postačí, že oznámený obchod, resp. finančná operácia nasvedčuje tomu, že ich vykonaním môže dôjsť k legalizácii alebo k financovaniu terorizmu a UO je povinná ohlásiť NOO FSJ.

Finančná inštitúcia je povinná ohlásiť NOO alebo pokus o jej vykonanie FSJ bez zbytočného odkladu, t. j. pri najbližšej príležitosti (§17 ods. 1 zákona), kde treba brať do úvahy konkrétne okolnosti situácie, v ktorej sa realizuje zistenie NOO, avšak vždy čo najskôr. Rozhodnutie UO ohlásiť NOO nesmie byť podmienené súhlasom alebo schválením akoukoľvek inou osobou. Hlásenie o NOO obsahuje minimálne údaje určené zákonom. Označenie hlásenia o každej NOO by malo mať podobu: poradové číslo/rok/znakový kód finančnej inštitúcie, napr. 1/2009/SUBA.

Ohlásiť NOO je možné písomne, elektronickou formou alebo telefonicky (v takomto prípade je potrebné do 3 dní ohlásiť NOO aj osobne, písomne alebo elektronickou poštou). Vzor tlačiva hlásenia o NOO vydáva FSJ, nachádza sa na webovom sídle (<http://www.minv.sk/?vzory>).

Doplnenie hlásenia o NOO z vlastnej iniciatívy finančnej inštitúcie je možné urobiť najneskôr do 30 dní. Po tejto lehote je potrebné dodatočne získané informácie a podklady ohlásiť ako ďalšiu NOO. V tejto ďalšej NOO finančná inštitúcia uvedie, s ktorou NOO dodatočne získané informácie a podklady súvisia.

V súvislosti s ohlasovaním NOO a zasielaním ďalších doplňujúcich informácií, ako aj celkovej komunikácie a výmeny informácií s FSJ sa odporúča v záujme kompatibility a zjednotenia postupu pri procese ohlasovania, ako aj zjednotenia kontrolných procesov, aby finančné inštitúcie komunikovali s FSJ elektronickými prostriedkami prostredníctvom elektronickej podateľne, za dodržania podmienok ochrany prenášaných dát a jednoznačnej identifikácie a overovania. Iba týmto spôsobom je možné predchádzať bezpečnostným rizikám spojeným s nahlasovaním NOO prostredníctvom pošty, faxu a E-mailu,

(7) Finančné inštitúcie sú za vymedzených odôvodnených podmienok oprávnené k výmene informácií, ktoré majú vzťah k hrozbe legalizácie alebo financovania terorizmu a napomáha povinným osobám efektívnejšie posudzovať obchodné operácie klienta, ako aj upozorniť ďalšie povinné osoby na identifikované riziká. Predmetom výmeny informácií nemôže byť úplný rozsah ohlásenej NOO ako celku, ale iba konkrétna informácia vzťahujúca sa k hrozbe rizika legalizácie alebo financovania terorizmu. Poskytované informácie je možné v zmysle zákona použiť výhradne na účely predchádzania legalizácie alebo financovania terorizmu.

(8) Finančná inštitúcia zdrží NOO, teda vykonanie určitého obchodu (§ 9 písm. h) zákona) podľa pokynov klienta, do jej ohlásenia FSJ, pričom vždy zohľadňuje prevádzkové a technické možnosti, ako aj okamih, kedy bola, resp. mala byť obchodná operácia posúdená ako neobvyklá; napr. obchod klienta posúdený v rámci následného resp. spätného posudzovania obchodov klienta už zdržať nemožno. Finančná inštitúcia je zo zákona povinná zdržať NOO v prípadoch:

- a) ak vykonaním NOO hrozí nebezpečenstvo, že môže byť zmarené alebo podstatne sťažené zaistenie príjmu z trestnej činnosti alebo prostriedkov určených na financovanie terorizmu, a to na základe vlastného rozhodnutia pričom je povinná ihneď informovať FSJ,
- b) ak ju o to FSJ písomne požiada; pričom dôvod na zdržanie NOO zo strany FSJ je vždy uvedený v písomnej žiadosti,

(9) Finančná inštitúcia nezdrží NOO, ak ju nemožno z prevádzkových alebo technických príčin zdržať (o tejto skutočnosti ihneď informuje FSJ) alebo by zdržanie NOO mohlo podľa predchádzajúceho upozornenia FSJ zmariť spracovanie NOO,

(10) Lehota zdržania operácie vyhodnotenej ako neobvyklej je najviac 48 hod (§ 16 zákona), preto ak počas uvedenej lehoty FSJ oznámi finančnej inštitúcii, že vec odovzdala orgánu činnému v trestnom konaní, finančná inštitúcia je povinná lehotu zdržania predĺžiť, avšak max. o ďalších 24 hod. Celková doba zdržania NOO môže teda trvať najviac 72 hodín. V prípade, že počas zdržania operácie nie je doručený finančnej inštitúcii príkaz na zaistenie finančných prostriedkov zo strany sudcu, resp. prokurátora v zmysle § 95 alebo 96 zákona č. 301/2005 Z. z. trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej „trestný poriadok“), finančná inštitúcia zdržanú operáciu po uplynutí uvedenej lehoty vykoná. Pred uplynutím lehoty zdržania finančná inštitúcia môže vykonať operáciu len v prípade, že jej FSJ písomne oznámi, že z pohľadu spracovania NOO nie je potrebné jej ďalšie zdržanie. Do doby zdržania NOO sa nepočíta sobota a deň pracovného pokoja.

Za začiatok plynutia lehoty zdržania operácie v zmysle § 16 zákona sa považuje okamih, kedy klient prejaví úmysel (vôľu) nakladať s finančnými prostriedkami na svojom účte. V prípade, že finančná inštitúcia predpokladá, že klient prejaví úmysel vykonať NOO (nakladať s finančnými prostriedkami) v budúcnosti, je povinná zabezpečiť také personálne, organizačné a technické opatrenia, aby v prípade jej zadania zo strany klienta nedošlo k jej vykonaniu, a tým k zmareniu prípadného zdržania NOO.

Za začiatok plynutia lehoty zdržania operácie v zmysle § 16 zákona nemožno považovať okamih, kedy finančná inštitúcia vyhodnotila ako neobvyklé už zrealizované obchodné operácie, resp. sa o zrealizovaných operáciách klienta dozvedela. Dôvodom na vykonanie zdržania operácie rovnako nie je skutočnosť, keď klient požadoval od finančnej inštitúcie všeobecné informácie k účtu (informácia k aktuálnemu zostatku na účte a pod.).

Článok 11

Opatrenia proti financovaniu terorizmu

Terorizmus predstavuje jeden z najzávažnejších spôsobov porušovania hodnôt, akými sú ľudská dôstojnosť, sloboda, rovnosť, solidarita a dodržiavanie ľudských práv a základných slobôd, na ktorých je založená Európska únia. Predstavuje aj jeden z najväznejších útokov na zásadu demokracie a zásadu právneho štátu, ktoré sú spoločné členským štátom a na ktorých je založená Európska únia. Zákon zakazuje financovanie terorizmu a ukladá finančným inštitúciám venovať pozornosť transakciám, ktoré môžu mať súvislosť s financovaním terorizmu.

ZOVMS definuje medzinárodnú sankciu ako obmedzenie, príkaz alebo zákaz vydaný na účel udržania alebo obnovenia medzinárodného mieru a bezpečnosti, ochrany základných ľudských práv a boja proti terorizmu. Súčasne konkrétne vymedzuje medzinárodné sankcie v oblasti obchodu a nefinančných služieb, v oblasti finančných služieb a finančných trhov, peňažných prevodov, používania iných platobných prostriedkov, nákupu a predaja cenných papierov a investičných kupónov, v oblasti dopravy, pôšt, poštových služieb a elektronických komunikácií, v oblasti technickej infraštruktúry, v oblasti vedecko-technických stykov, v oblasti kultúrnych a športových stykov.

(1) V rámci opatrení proti financovaniu terorizmu je potrebné, aby sa všetky finančné inštitúcie, na ktoré sa vzťahuje toto metodické usmernenie zamerali na smer výstupu finančných prostriedkov, ktoré môžu byť využité na aktivity smerujúce k financovaniu terorizmu. Opatrenia majú byť zamerané na osoby užívajúce konečné výhody z plnenia.

(2) Postup finančných inštitúcií pri plnení povinnosti ochrany pred financovaním terorizmu formou ohlasovacej povinnosti:

- a) finančné inštitúcie používajú v rámci ochrany pred financovaním terorizmu vo vzťahu ku klientom obdobné postupy ako pri ochrane pred legalizáciou, vrátane ohlasovania NOO spojených s financovaním terorizmu,
- b) finančné inštitúcie sú povinné ohlásiť NOO FSJ bez zbytočného odkladu (§ 17 ods. 1 zákona); pričom zákon NOO definuje okrem iného aj ako obchod, pri ktorom je odôvodnený predpoklad, že klientom alebo konečným užívateľom výhod je osoba, voči ktorej sú vykonávané medzinárodné sankcie, alebo obchod, pri ktorom je odôvodnený predpoklad, že jeho predmetom je, alebo má byť, vec alebo služba, ktoré môžu súvisieť s vecou alebo službou, voči ktorým sú vykonávané sankcie podľa ZOVMS.

(3) Finančné inštitúcie všetkých členských štátov Európskej únie sú na základe jednotlivých nariadení a rozhodnutí Európskej únie (ďalej „EÚ“), ktorých súčasťou príloh sú zoznamy sankcionovaných osôb (fyzických osôb aj právnických osôb) zaviazané okamžite zmraziť finančné a ekonomické zdroje sankcionovaných osôb zo štátov určených v prílohách jednotlivých nariadení a rozhodnutí ES. Predmetné nariadenia a rozhodnutia EÚ týkajúce sa výlučne sankcionovaných subjektov a komplexných reštriktívnych opatrení, vrátane konsolidovaného zoznamu, ktorý obsahuje mená a identifikačné údaje o všetkých osobách, skupinách, či subjektoch na ktoré sa vzťahujú finančné obmedzenia Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ (v rámci presadzovania Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (Common Foreign and Security Policy) sú uvedené na webovom sídle (http://eeas.europa.eu/cfsp/sanctions/index_en.htm). V tejto súvislosti sú na webovom sídle Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky uvedené sankcie EÚ

(http://www.foreign.gov.sk/sk/zahranicna_politika/europske_zalezitosti-sankcie_eu,
http://eeas.europa.eu/cfsp/sanctions/docs/measures_en.pdf).

(4) Finančné inštitúcie v SR sú povinné uplatňovať sankcie vyhlásené nariadeniami EÚ priamo nakoľko sú sankčné opatrenia týkajúce sa ekonomických vzťahov s tretími štátmi, napr. zmrazovanie finančných aktív a ekonomických zdrojov, implementované nariadením EÚ priamo záväzné a aplikovateľné v EÚ. Nariadenia majú všeobecnú platnosť a sú priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch. Ako právne záväzné akty majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky a sú zároveň predmetom právneho posudzovania slovenskými a európskymi súdmi.

(5) Vo všeobecnosti sa rozoznávajú tri druhy sankčných opatrení:

a) sankčné rezolúcie BR OSN

Rezolúcia BR OSN proti terorizmu je dokumentom, ktorý poskytuje základ pre kriminalizáciu podnecovania ku teroristickým činom a náboru osôb na tieto činy. Rezolúcie vyzývajú štáty, aby prijali potrebné a primerané opatrenia a v súlade so svojimi záväzkami vyplývajúcimi z medzinárodného práva zakázali zákonom podnecovanie k páchaniu teroristických činov a zabránili takejto činnosti.

Vzhľadom na vyššie uvedené, sankcie sú prijímané transpozíciou sankčných rezolúcií BR OSN. To znamená, že po vydaní rezolúcie BR OSN je potrebné predmetnú rezolúciu implementovať v čo najkratšom čase do nariadenia EÚ alebo do spoločnej pozície EÚ.

Prehľad o komplexných rezolúciách, sankčných výboroch a politike OSN proti terorizmu je zverejnený v anglickom jazyku na webovom sídle BR OSN (<http://www.un.org/Docs/sc/>).

b) autonómne sankcie prijímané EÚ

EÚ spoločnou pozíciou 2001/931/CFSP v znení Spoločnej pozície 2008/586/CFSP uverejnila zoznam sankcionovaných osôb (fyzických osôb a právnických osôb), ktoré sú spájané s terorizmom a voči ktorým je potrebné uplatniť sankcie v rámci boja proti terorizmu. Osoby v zozname Spoločnej pozície EÚ 2001/931/CFSP sú rozdelené na „externých teroristov“ a „interných teroristov“ (v tomto prípade ide o osoby označené „*“, ktoré sú občanmi EÚ respektíve majú sídlo v EÚ, napr. príslušníci baskickej organizácie E.T.A. a extrémistické skupiny najmä zo Španielska a Severného Írska).

Voči skupine tzv. externých teroristov sa uplatňujú finančné sankcie podľa čl. 3 Spoločnej pozície EÚ 2001/931/CFSP. Implementácia týchto sankcií je upravená rozhodnutím Rady EÚ 2005/428/CFSP a nariadením Rady č. 2580/2001, čo v praxi znamená, že na základe priamo aplikovateľnej legislatívy EÚ sú sankcie záväzné pre každého vo všetkých členských krajinách EÚ a priamo vykonateľné.

Voči interným teroristom sa neuplatňujú finančné sankcie, nakoľko to neumožňuje Zmluva o EÚ, ktorá dáva mandát na implementáciu reštriktívnych opatrení v rámci spoločného trhu a finančných služieb len voči tretím krajinám (čl. 60 a 301 Zmluvy o EÚ, t. j. zavedenie finančných sankcií z komunitárnej úrovne voči vlastným občanom EÚ nemá mandát). Voči interným teroristom sa uplatňuje na úrovni EÚ jedine tzv. posilnená justičná a policajná spolupráca na základe čl. 4 Spoločnej pozície EÚ 2001/931/CFSP, a súčasne v súlade s rozhodnutím Rady 2005/671/JHA z 20. septembra 2005 o výmene informácií a spolupráci vo veci trestného činu terorizmu.

c) postup v prípade osôb, voči ktorým boli vyhlásené sankcie v zmysle nariadenia vlády Slovenskej republiky

Osoby uvedené na zozname Spoločnej pozície EÚ 2008/586/CFSP, označené „*“ sú však teroristi a na základe rezolúcie BR OSN 1373/2001 o potlačovaní financovania terorizmu, ako aj na základe čl. 2 Spoločnej pozície EÚ 2001/930/CFSP majú všetky krajiny povinnosť zmraziť ekonomické a finančné aktíva všetkým osobám, ktoré boli označené ako teroristi, resp. napomáhajú, alebo sú akýmkoľvek spôsobom v spojení s teroristickými štruktúrami.

Slovenská republika, vzhľadom na uvedené, nemohla vyhlásiť sankcie voči interným teroristom EÚ, preto zmrazovanie teroristických aktív voči uvedeným osobám bolo potrebné zakotviť na úrovni národnej legislatívy. Slovenská republika vyhlasuje medzinárodné sankcie nariadením vlády, ak tieto nevyplývajú priamo z uplatniteľného práva aktu EÚ v súlade s § 3 ZOVMS. Takýmto aktom podľa článku 288 Konsolidovaného znenia Zmluvy o EÚ je nariadenie, ktoré má všeobecnú platnosť. Je záväzný vo svojej celistvosti a je priamo uplatniteľný vo všetkých členských štátoch EÚ. V našom právnom poriadku sú medzinárodné sankcie vyhlásené nariadením vlády SR č. 397/2005 Z. z., ktorým sa vyhlasujú medzinárodné sankcie zabezpečujúce medzinárodný mier a bezpečnosť v znení nariadenia vlády č. 209/2006 Z. z., č. 484/2006 Z. z., č. 488/2007 Z. z. a č. 239/2008 Z. z., 168/2009 Z. z. a nariadením č. 442/2009 Z. z. (ďalej „nariadenie č. 397/2005 Z. z.“). Nariadenie č. 397/2005 Z. z. a príslušné nariadenia EÚ ustanovujúce reštriktívne opatrenia obsahujú zoznam tých sankcionovaných osôb, ktorých činnosť sa viaže na územie členských krajín EÚ, alebo sú občanmi EÚ. Finančné inštitúcie sú povinné neodkladne zmraziť všetky finančné a ekonomické aktíva sankcionovaným osobám zaradeným na zoznam uverejnený v prílohe nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 397/2005 Z. z. alebo v príslušných nariadeniach Európskej únie upravujúcich reštriktívne opatrenia.

Článok 12

Uchovávanie údajov a dokumentácie

(1) Finančná inštitúcia je oprávnená na účely vykonania starostlivosti vo vzťahu ku klientovi (§ 10 až 12 zákona) aj bez súhlasu a informovania klienta, ktorého sa to týka, zisťovať, získavať, zaznamenávať, uchovávať, využívať a inak spracúvať osobné údaje klienta a iné údaje v rozsahu ustanovení § 10 ods. 1 a § 12 zákona.

(2) Finančná inštitúcia je oprávnená získavať nevyhnutné osobné údaje aj kopírovaním, skenovaním alebo iným zaznamenávaním úradných dokladov na nosičoch informácií ako aj spracúvať rodné čísla a ďalšie údaje a doklady bez súhlasu klienta a v rozsahu uvedených ustanovení zákona.

(3) Finančná inštitúcia uchováva (archivuje) údaje o identifikácii klientov a o overovaní identifikácie, záznamy o obchodoch a finančných operáciách klientov a záznamy o zistení identifikácie konečných užívateľov výhod, vrátane fotokópií relevantných dokladov.

(4) Finančná inštitúcia je v zmysle ustanovenia § 19 ods. 1 a 2 zákona povinná uchovávať počas piatich rokov:

a) od skončenia zmluvného vzťahu s klientom údaje a písomné doklady získané postupom podľa ustanovení § 10 až 12 zákona,

b) od vykonania obchodu všetky údaje a písomné doklady o vykonanom obchode.

(5) Vzhľadom na dôležitosť informácií získavaných finančnou inštitúciou pri plnení povinnosti v súlade s § 14 ods. 2 písm. a) zákona pri prevencii legalizácie a financovania terorizmu sa odporúča archivovať v zákonnej lehote (5 rokov od uskutočneného písomného záznamu) aj písomné záznamy podľa odseku 3 uvedeného ustanovenia.

(6) Finančná inštitúcia je povinná uchovávať uvedené údaje a písomné doklady aj dlhšie ako päť rokov, ak ju o to požiada FSJ písomnou žiadosťou, obsahujúcou lehotu a rozsah uchovávania údajov a písomných dokladov, takúto povinnosť má aj finančná inštitúcia, ktorá ukončí činnosť, a to až do uplynutia doby, počas ktorej je povinná tieto údaje a písomné doklady uchovávať.

(7) Postup finančnej inštitúcie pri uchovávaní údajov a dokumentácie, záznamov súvisiacich s ochranou pred legalizáciou a financovaním terorizmu upravuje program finančnej inštitúcie, ktorý má v súlade so zákonom podrobnejšie stanoviť:

- a) záznamy, ktoré je potrebné archivovať (aspoň údaje o identifikácii klienta a záznamy o jeho obchodných operáciách, vrátane písomných záznamov podľa § 14 ods. 3 zákona a údaje o identifikácii konečného užívateľa výhod),
- b) formu záznamov (papierová, elektronická),
- c) miesto, spôsob, a obdobie, počas ktorého sa záznamy uchovávajú, so zohľadnením
 1. skončenia zmluvného vzťahu s klientom,
 2. vykonania obchodu s klientom a
 3. písomnej žiadosti FSJ a určenej lehoty (§ 19 ods. 3 zákona).

a) záznamy, ktoré je potrebné archivovať

1. záznamy o rizikivosti klientov

Predmetom uchovávania sú dokumenty a informácie súvisiace so zaradením klientov do skupín podľa rizikivosti. Akúkoľvek dôležitú informáciu, ktorá potvrdzuje okolnosti opodstatňujúce preradenie klienta do inej rizikovej skupiny (a teda zmenu jeho rizikového profilu), získanú komunikáciou s klientom alebo inak, finančná inštitúcia zaznamená a uchováva spolu s ostatnými údajmi o klientovi.

2. záznamy o finančných operáciách

Vnútorne predpisy finančnej inštitúcie majú stanoviť povinnosť zaznamenania všetkých finančných operácií uskutočnených pre klientov do účtovníctva a výkazníctva finančnej inštitúcie. Záznamy o finančných operáciách, ktoré dokladujú účtovné položky, sa majú archivovať vo forme, ktorá umožní FSJ, orgánom dohľadu, orgánom kontroly a orgánom činným v trestnom konaní zostavenie uspokojivého záznamu a overenie rizikového profilu každého klienta. Podporné záznamy obsahujú pokyny klienta súvisiace s platbami klienta.

Finančná inštitúcia archivuje záznamy o každej finančnej operácii realizovanej klientom, vrátane jednorazových a vykonaných pre klientov, ktorí nemajú otvorený účet vo finančnej inštitúcii. Lehota na uchovávanie je v takomto prípade rovnaká ako pre uchovávanie identifikačných záznamov a dokumentácie.

3. záznamy o interných oznámeniach NOO a hláseniach o NOO

Finančná inštitúcia je povinná uchovávať všetky hlásenia o neobvyklých aktivitách klientov, a to interné oznámenia NOO určené pre UO aj hlásenia o NOO, ktoré UO zaslala FSJ.

Ak UO, po posúdení relevantných informácií a poznatkov týkajúcich sa neobvyklej aktivity klienta, rozhodla, že nešlo o NOO a nezaslala hlásenie FSJ, dôvody takéhoto rozhodnutia musia byť taktiež zaznamenané a uchovávané spolu so záznamami o príslušnej obchodnej operácii.

4. Záznamy o uskutočnenom vzdelávaní a odbornej príprave

Finančná inštitúcia uchováva záznamy o uskutočnenej odbornej príprave zamestnancov, ktoré obsahujú dátum a obsah uskutočneného vzdelávania a potvrdenie, že príslušný zamestnanec sa zúčastnil odbornej prípravy a oboznámil sa s programom finančnej inštitúcie na ochranu pred legalizáciou a financovaním terorizmu a súvisiacimi vnútornými predpismi finančnej inštitúcie.

b) a c) forma záznamov a miesto, spôsob, a obdobie, počas ktorého sa záznamy uchovávajú

Predmetom uchovávanía údajov sú originály, prípadne aj fotokópie papierových podkladov a dokumentácie ako aj dáta uložené v osobných počítačoch a mechanické nosiče elektronických údajov. Lehoty uchovávanía sú rovnaké bez ohľadu na podobu, v akej sú tieto údaje archivované.

Vzhľadom na potrebu dodatočného poskytovania údajov o klientoch a finančných operáciách klientov, najmä pre FSJ a orgány činné v trestnom konaní, je dôležité, aby finančná inštitúcia bola schopná vyhľadať potrebné podklady (dokumentáciu a nosiče) s údajmi, resp. záznamami bez zbytočného odkladu.

Finančná inštitúcia uchováva uvedené informácie a podklady, aj po uplynutí zákonnej lehoty, týkajúce sa tých klientov a ich finančných operácií, v prípade ktorých bolo začaté preverovanie zo strany orgánov činných v trestnom konaní, resp. bolo začaté trestné stíhanie a pre účely preverovania a trestného stíhania, a to na základe písomnej požiadavky SJFP v zmysle § 19 ods. 3 zákona v rozsahu a po dobu uvedenú v požiadavke.

V tejto súvislosti je potrebné rešpektovať usmernenie FSJ zverejnené na webovom sídle (http://www.minv.sk/swift_data/source/policia/finpol/Par19ods-2-pism-b-usbmernenie.pdf).

(8) Záznamy vypracované a uchovávané finančnou inštitúciou majú spĺňať zákonné požiadavky na vedenie záznamov o údajoch o klientoch a súčasne majú umožniť:

- a) vyhodnotiť efektívnosť dodržiavania základných princípov ako aj postupov finančnej inštitúcie na ochranu pred legalizáciou a financovaním terorizmu nezávislou osobou,
- b) zrekonštruovať priebeh finančných operácií uskutočnených finančnou inštitúciou pre klienta,
- c) identifikovať a lokalizovať každého klienta,
- d) identifikovať všetky interné oznámenia NOO a externé hlásenia o NOO,
- e) splniť v primeranom čase zákonné požiadavky FSJ, dohliadacieho orgánu a orgánov činných v trestnom konaní, týkajúce sa klienta a finančnej operácie.

Článok 13 **Zabezpečovanie systému a výkonu vnútornej kontroly**

Vo finančnej inštitúcii musí spoľahlivo fungovať systém kontroly, zameraný aj na plnenie opatrení ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu.

(1) Systém kontroly tvorí určenie kontrolných zodpovedností na všetkých stupňoch riadenia a zabezpečovania výkonu všetkých oprávnených finančných činností ako aj výkon kontrolnej činnosti:

- a) dozornou radou finančnej inštitúcie,
- b) členmi štatutárneho orgánu finančnej inštitúcie,
- c) určenou osobou (jej zástupcom a útvarom prevencie),
- d) vedúcimi zamestnancami,
- e) zamestnancami v rámci spracovávanía pokynov (finančných operácií) klientov,
- f) zamestnancami vykonávajúcimi funkciu dodržiavania a vnútorného auditu, ktorým prináleží kontrolovať všetky útvary, vrátane UO a príslušných zamestnancov.

a) a b) kontrola vykonávaná štatutárnym orgánom a dozornou radou finančnej inštitúcie

Vychádza zo všeobecne záväzných právnych predpisov a vnútorných predpisov finančnej inštitúcie a vyplýva z postavenia v hierarchii riadiaceho systému finančnej inštitúcie. Štatutárny orgán finančnej inštitúcie a zodpovedná osoba pobočky pravidelne, najmenej raz ročne, vyhodnocuje účinnosť existujúceho systému – koncepcie na ochranu finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu, programu a konkrétnych opatrení, vrátane činnosti príslušných útvarov a zamestnancov.

c) a d) kontrolná činnosť UO a vedúcich zamestnancov

Vyplýva z kompetencií, povinností a zodpovedností UO a každého vedúceho zamestnanca finančnej inštitúcie a je vykonávaná ako pravidelná a priebežná činnosť kontroly plnenia pracovných povinností spočívajúca v overovaní a odsúhlasovaní kvality, úrovne alebo stavu výkonu pracovných činností podriadených zamestnancov v oblasti ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu.

e) kontrola vykonávaná zamestnancami

Ide o nepretržitý kontrolný proces v jednotlivých útvaroch finančnej inštitúcie vykonávaný na dennej báze. Predstavujú ho kontrolné mechanizmy, ktoré sú priamou súčasťou pracovných postupov zamestnancov ako ich pracovných povinností, úloh a zodpovedností v prvom kontakte s klientmi; vyplývajúce z ochrany pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti alebo financovaním terorizmu.

f) vnútorná kontrola a vnútorný audit

Zamestnanci zodpovední za výkon funkcie dodržiavania a vnútorného auditu kontrolujú plnenie dodržiavania programu a vnútorných predpisov a overuje prijaté postupy na účely ochrany pred legalizáciou alebo financovaním terorizmu, ako aj výkon povinností zamestnancami, ktorí na jednotlivých pracoviskách vykonávajú, resp. prijímajú príkazy alebo

spracovávajú príkazy na finančné operácie klientov, vedúcimi zamestnancami a UO (jej zástupcom a útvárom prevencie).

Výkon kontroly má byť zameraný najmä na kontrolovanie:

1. uskutočňovania príslušných stupňov (úrovní) starostlivosti vo vzťahu ku klientom,
2. postupov na zabezpečenie aktuálnosti získaných informácií o klientoch (verifikácia),
3. posudzovania konkrétnych finančných operácií, monitorovania klientov, ich finančných operácií a obchodných vzťahov,
4. hodnotenia a riadenia rizík,
5. interného oznamovania NOO a ohlasovania NOO finančnej spravodajskej jednotke,
6. uskutočňovania odbornej prípravy zamestnancov a
7. uchovávanía záznamov.

Systém a procesy prevencie finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu by mali byť podrobené vnútornému auditu pravidelne a v rámci neho by mala byť vyhodnotená funkčnosť, účinnosť a efektívnosť všetkých prvkov, nástrojov, postupov, riadiacich a kontrolných mechanizmov uplatňovaných v tejto oblasti.

(2) O výsledkoch vykonaných kontrol a auditov by mali byť členovia štatutárneho orgánu finančnej inštitúcie pravidelne informovaní, napr. raz ročne a v prípade zistenia závažných nedostatkov bezodkladne. Vnútorný audit tohto druhu by mal byť vykonaný v súlade s plánom činnosti vnútornej kontroly a vnútorného auditu v periodicite, ktorá vyplýne z hodnotenia rizikovosti jednotlivých oblastí činnosti finančnej inštitúcie.

Č A S Ť III

Osobitné ustanovenia pre činnosti správcovských spoločností

Článok 14

(1) Na úpravu vlastnej ochrany správcovskej spoločnosti pri činnosti spočívajúcej vo výkone kolektívneho investovania sa ustanovenia časti II tohto metodického usmernenia použijú primerane. Vlastná ochrana má svojim obsahom a vecným zámerom vychádzať zo základných princípov a koncepcie ochrany spoločnosti s ohľadom na špecifiká spoločnosti akými sú veľkosť spoločnosti, organizačné usporiadanie spoločnosti, riadenie a rozsah povolených a vykonávaných činností.

(2) Na činnosti vykonávané správcovskou spoločnosťou podľa § 27 ods. 3 ZoKI (vybrané investičné služby a vedľajšie služby v zmysle § 6 ZoCPIS) sa vzťahujú ustanovenia časti II tohto metodického usmernenia v plnom rozsahu.

Článok 15

Povinnosti vyplývajúce správcovskej spoločnosti z depozitárskej zmluvy

(1) Správcovská spoločnosť (ďalej aj „SS“) je povinná zabezpečiť ochranu pred legalizáciou a financovaním terorizmu, čo vyplýva aj z ustanovení upravujúcich vzájomné vzťahy s depozitárom, vykonávaným činnosti podľa § 70 ZoKI.

(2) Podľa § 71 ZoKI sú SS a depozitár pri uzatváraní depozitárskej zmluvy povinní upraviť si vzájomné vzťahy tak aby bola zabezpečená výmena informácií, a povinnosti

súvisiace so zachovávaním mlčanlivosti. V tejto zmluve je potrebné upraviť a stanoviť zoznam všetkých informácií, ktoré budú predmetom výmeny medzi SS a depozitárom v súvislosti s vydaním, vyplatením a zrušením podielových listov podielového fondu. Ďalej je potrebné stanoviť rámec povinností týkajúcich sa zachovávania dôvernosti, mlčanlivosti a chránenia citlivých informácií ako aj vymedziť prenos informácií o úlohách a zodpovednostiach zmluvných strán v súvislosti s povinnosťami, ktoré sa týkajú predchádzania a odhaľovania legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu.

Č A S Ť I V

Osobitné ustanovenia pre činnosti dôchodkových správcovských spoločností a doplnkových dôchodkových spoločností

Článok 16

(1) Na úpravu vlastnej ochrany DSS a DDS pri výkone činností vytvárania a správy dôchodkových fondov a doplnkových dôchodkových fondov na vykonávanie starobného a doplnkového dôchodkového sporenia podľa ZoSDS a ZoDDS sa ustanovenia časti II tohto metodického usmernenia použijú primerane. Vlastná ochrana spoločnosti má svojim obsahom a vecným zámerom vychádzať zo základných princípov a koncepcie ochrany spoločnosti s ohľadom na špecifiká spoločnosti akými sú veľkosť spoločnosti, organizačné usporiadanie spoločnosti, riadenie a rozsah povolených a vykonávaných činností.

(2) DSS sa v rámci zamerania svojej ochrany v oblasti AML sústreďuje predovšetkým na platenie dobrovoľných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie od sporiteľov podľa § 20 písm. b) ZoSDS priamo sporiteľmi a DDS na platenie príspevkov priamo účastníkmi, kde v plnom rozsahu plnia povinnosti upravené zákonom, akými sú starostlivosť o klienta, sledovanie správania sa klienta, vyhodnocovanie rizikovosti klienta a následne posudzovanie jeho aktivít mimo rámca stanoveného profilu klienta.

Článok 17

Záverečné ustanovenie

Toto metodické usmernenie platí odo dňa jeho schválenia výkonným riaditeľom útvaru dohľadu nad finančným trhom Národnej banky Slovenska.

Ing. Vladimír Dvořáček v. r.
výkonný riaditeľ útvaru
dohľadu nad finančným trhom

Oznámenie Národnej banky Slovenska

Národná banka Slovenska vydala podľa § 17h ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska v znení neskorších predpisov a podľa § 1 ods. 2 písm. d) zákona NR SR č. 1/1993 Z. z. o Zbierke zákonov SR v znení zákona č. 275/2002 Z. z.

oznámenie Národnej banky Slovenska zo 17. septembra 2013 o vydaní zlatých zberateľských euromincí v nominálnej hodnote 100 eur pri príležitosti 450. výročia korunovácie Maximiliána v Bratislave.

Začiatok vydávania: november 2013.

Oznámenie NBS je uverejnené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod číslom 316/2013 Z. z.

